

Orhūsas Konvencijas III nacionālais ieviešanas ziņojums

Turpmākais ziņojums iesniegts Latvijas Republikas vārdā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijas „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb Orhūsas Konvencijas (turpmāk – OK) pirmās pušu sanāksmes lēmumu I/8 „Ziņošanas prasības” (ECE/MP.PP/2/Add.9):

Par nacionālā ziņojuma iesniegšanu atbildīgās amatpersonas vārds:	Raimonds Vējonis, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs
Paraksts:	
Datums:	2011.gada 11.janvāris

Lūdzu, sniedziet šādu informāciju par šī ziņojuma izstrādi

Puse	Latvijas Republika
Nacionālais koordinators / Kontaktpersona par nacionālo ziņojumu	
Institūcijas pilns nosaukums:	Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Amatpersonas vārds un amats:	Valdimārts Šļaukstiņš, Stratēģijas un koordinācijas departamenta Vides stratēģijas un informācijas nodaļas vadītājas vietnieks Gustavs Gailis, Juridiskā departamenta Juridiskās nodaļas vadītājs
Pasta adrese:	Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, Latvija
Tālrunis:	+371- 67026523 67026544
Fakss:	+371-67820442
E-pasts:	valdimartsgustavs.slaukstinsgailis@vidm.gov.lv

Sniedziet īsu informāciju par procesu, kā ziņojums sagatavots, tai skaitā informāciju par to, ar kādām valsts iestādēm notikušas konsultācijas vai kādas sniegušas atbalstu tā sagatavošanā, kā notikusi sabiedrības konsultācija un kā sabiedrības konsultācijas rezultāti ņemti vērā, un par materiālu, kas izmantots ziņojuma sagatavošanai.

Dokumenta sagatavošanā par pamatu ņemts ~~sa~~ [OK](#) Latvijas ~~pirmā-II~~ [nacionālais ieviešanas ziņojums](#) ~~sa nesaīsinātā redakcija~~. ~~2007~~[2010](#).gada ~~septembrī-augustā~~ tabulā apkopoti attiecīgi OK panti, ziņošanas jautājumi un attiecīgs izraksts no ~~pirmā-II~~ ziņojuma. ~~2007~~[2010](#).gada ~~430.oktobrī-augustā~~ atbildīgajām ministrijām un Vides konsultatīvajai padomei (~~turpmāk – VKP~~) nosūtīta vēstule ar aicinājumu sniegt papildinājumus ziņojumam. ~~2007~~[2010](#).gada ~~21~~[10](#).novembrī sagatavots dokumenta projekts, kas nosūtīts ministrijām, ~~un~~ ~~VKP~~ [un nevalstiskajām organizācijām](#), un nodots sabiedriskajai apspriešanai līdz ~~2007~~[2010](#).gada ~~67~~.decembrim. ~~2007~~[2010](#).gada ~~28~~[16](#).novembrī notika ziņojuma projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksme.

Ziņojums sagatavots, ņemot vērā noteikto apjoma ierobežojumu (~~10000~~-13000 vārdu).

Biežāk lietotie Ssaīsinājumi:

APL	Administratīvā procesa likums
IVN	ietekmes uz vidi novērtējums
IVNL	likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”
<u>LIAS</u>	<u>Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam</u>
<u>LVĢMAL</u>	<u>VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas</u>
<u>VĢMC</u>	<u>aģentūracentrs”</u>
MK	Ministru kabinets
<u>NVO</u>	<u>nevalstiskās organizācijas</u>
OK	Orhūsas Konvencija
VAL	Vides aizsardzības likums
VKP	Vides konsultatīvā padome
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs

Ziņojiet par jebkādiem apstākļiem, kas palīdz izprast ziņojumu, t.i. vai lēmumu pieņemšanas struktūra ir federāla un/vai decentralizēta, vai Konvencijas nosacījumiem ir tieša ietekme kopš tās spēkā stāšanās, vai finansiālie apgrūtinājumi ir nozīmīgs šķērslis ieviešanai (neobligāts).

OK ratificēta ar likumu "Par 1998.gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem", kas pieņemts parlamentā 2002.gada 18.aprīlī. OK prasības integrētas dažādos tiesību aktos, kā nozīmīgākos var minēt ~~Vides aizsardzības likumu (turpmāk — VAL)~~ (spēkā ar 29.11.2006.), ~~likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk — IVNL)~~, likumu "Par piesārņojumu", ~~Administratīvā procesa likumu (turpmāk — APL)~~, Teritorijas plānošanas likumu, Būvniecības likumu. Vienlaikus indivīds tiesā var atsaukties arī uz OK kā starptautisko tiesību aktu, tā kā Latvija to ir ratificējusi un OK ir stājies spēkā. Visi minētie likumi atrodami www.likumi.lv.

Nacionālais ziņojums atspoguļo situāciju līdz ~~2007~~2010.gada ~~18~~.decembrim.

3.pants

Uzskaitiet likumdošanas, normatīvos un citus pasākumus, kas ievieš vispārīgos noteikumus 3.panta otrajā, trešajā, ceturtajā, septītajā un astotajā daļā.

Izskaidrojiet, kā šīs daļas ir ieviestas. Īpaši, aprakstiet:

- attiecībā uz otro daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka amatpersonas un iestādes palīdz un sniedz nepieciešamās norādes;
- attiecībā uz trešo daļu, veiktos pasākumus, lai veicinātu izglītību un vides apziņu;
- attiecībā uz ceturto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošu atzinību un atbalstu asociācijām, organizācijām un grupām, kuras veicina vides aizsardzību;
- (d) attiecībā uz septīto daļu, veiktos pasākumus, lai veicinātu Konvencijas principus starptautiski, tai skaitā:

i) ministrijas un starpministriju līmenī veiktos pasākumus, lai koordinētu amatpersonu, kuras iesaistītas citos attiecīgos starptautiskos forumos, informēšanu par 3.panta septīto daļu un

Alma-Atas Vadlīnijām, norādot, vai attiecīgie pasākumi turpinās:

ii) veiktos pasākumus, lai nodrošinātu pieeju informācijai nacionālajā līmenī par starptautiskajiem forumiem, ieskaitot stadiju, kurā pieeja informācijai tika nodrošināta;

iii) veiktos pasākumus, lai veicinātu un padarītu iespējamu sabiedrības līdzdalību nacionālajā līmenī starptautiskajos forumos (piemēram, nevalstisko organizāciju pārstāvju uzaicināšana piedalīties dalībvalsts delegācijas sastāvā starptautiskās sarunās par vides jautājumiem vai nevalstisko organizāciju iesaistīšana dalībvalsts oficiālās nostājas sagatavošanā šādām sarunām), ieskaitot stadiju, kurā tika nodrošināta pieeja informācijai;

iv) veiktos pasākumus, lai veicinātu Konvencijas principu piemērošanu citu starptautisko forumu procedūrās;

v) veiktos pasākumus, lai veicinātu Konvencijas principu piemērošanu citu starptautisko forumu darba programmās, projektos, lēmumos un citās būtiskās izpausmēs;

~~(d)~~(e) attiecībā uz astoto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personas, kas izmanto savas tiesības Konvencijas ietvaros, netiek sodītas, vajātas vai iespaidotas.

(a)

Satversmes (Latvijas Republikas Konstitūcijas) 8.nodaļā nostiprinātas cilvēktiesības, t.sk. vienlīdzības, taisnīgas tiesas un vārda brīvības tiesības (kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju un paust savus uzskatus), tiesības piedalīties valsts darbībā (šeit un turpmāk ar valsts iestādēm apzīmētas arī pašvaldības iestādes), tiesības vērsties valsts iestādēs ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības.

Saskaņā ar Satversmes 115.pantu valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Minētā norma valstij uzliek pienākumu nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu, savukārt indivīdam piešķir tiesības iegūt vides informāciju un līdzdarboties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā.

Saskaņā ar VAL 10.panta trešās daļas 3)apakšpunktu iestāde norīko atbildīgo amatpersonu, kuras pienākums ir sniegt vides informācijas pieprasītājam nepieciešamo palīdzību, formulējot, kā arī, ja nepieciešams, precizējot pieprasījumu.

Informācijas atklātības likumā aprakstīti informācijas sniegšanas nosacījumi.

Informācijas pieejamību valsts pārvaldes iestādēs nosaka arī APL, kas attiecināms uz publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu ~~(likuma izpratnē, privātpersona ir fiziskā persona, privāto tiesību juridiskā persona vai šādu personu apvienība)~~. APL 54.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka gadījumā, ja no privātpersonas saņemts informācijas pieprasījums sakarā ar kādu administratīvo procesu, iestādes pienākums ir sniegt attiecīgu informāciju, kas ir tās rīcībā (izņēmums – ja informācija saskaņā ar likumu uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju). Savukārt, APL 56.panta piektajā daļā un 98.pantā ir noteikts iestādes pienākums sniegt iesniedzējam nepieciešamo informāciju vai cita veida palīdzību jautājuma sekmīgai atrisināšanai.

~~Vietējo pašvaldību teritorijas plānojuma izstrādi reglamentē Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2004.gada 19.oktobra noteikumi nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, kuru III daļā noteikts, kā vietējai pašvaldībai jāorganizē teritorijas plānojuma izstrāde un sabiedriskā apspriešana.~~

Tāpat kā citu, arī vides institūciju pieņemtie administratīvie akti var tikt apstrīdēti un pārsūdzēti APL noteiktajā kārtībā. Apstrīdēšanas kārtība tiek norādīta katrā izdotā

administratīvajā aktā.

~~Izstrādāts koncepcijas projekts „Par vienota ģeotelpiskās informācijas portāla izstrādi”, kā arī lai veicinātu un atvieglotu sabiedrības pieeju informācijai, tiek īstenota nacionālā programma „E-pārvaldes infrastruktūras bāzes attīstība un pilnveidošana”. Izveidota Latvijas valsts saišu portāla www.latvija.lv pirmā kārta, kas atvērta publiskai piekļuvei.~~

2009.gada 17.decembrī pieņemts Ģeotelpiskās informācijas likums. Uz minētā likuma pamata tiks nodrošināta valsts iestādēs esošās ģeotelpiskās informācijas pieejamība ģeoportālā.

Sabiedrībai pieejams portāls www.latvija.lv. Portāla mērķis ir nodrošināt sabiedrībai pieeju Latvijas valsts institūciju interneta resursiem un centralizētu piekļuvi dažādu institūciju sniegtajiem elektroniskajiem pakalpojumiem. Lielākā daļa valstī esošo e-pakalpojumu jau pieejami portālā.

Valsts institūciju mājas lapās ir iespēja uzdot jautājumus, uz kuriem jāsniedz atbildes normatīvajos aktos noteiktajos termiņos.

~~Lai veicinātu valsts iestāžu darbinieku sadarbību ar sabiedrību sagatavoti šādi izdevumi: G.Starlings "Valsts sektora pārvalde"; "Sabiedrības iesaistīšana. Konsultāciju metodes"; Valdības komunikācijas politikas pamatnostādnes; "Sabiedrības informēšana un komunikācija kā stratēģisks politikas instruments. Rokas grāmata valsts pārvaldes komunikāciju speciālistiem".~~

~~Tiek izstrādāta programma komunikācijai ar sabiedrību Eiropas Savienības jautājumos 2007. 2011.gadam.~~

Iestādēs pastāv struktūrvienības vai amatpersonas, kuras ir atbildīgas par saiknes ar sabiedrību nodrošināšanu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pantā nostiprināti pamatprincipi, kas veicina sabiedrības procesuālo tiesību izmantošanu, tai skaitā labas pārvaldības princips.

Nodibinājums „Latvijas Tiesnešu mācību centrs” nodrošina tiesnešu un tiesu darbinieku tālākizglītību. Tas izstrādā mācību programmas, nosaka mācību prioritātes, ņemot vērā dažādus apstākļus, tostarp noteiktas tēmas aktualitāti, pretrunīgo tiesu praksi attiecīgajos jautājumos u.c.

Starpinstitūciju sadarbības ietvaros 2008.gada martā tika sarīkots divu dienu seminārs Satversmes tiesas un administratīvo tiesu tiesnešiem par OK tiesu pieejamības pilāra ieviešanu. Sagatavots informatīvs materiāls „Pieeja tiesu varai vides jautājumos”.

Vides ministrijas sagatavotie normatīvo aktu projekti divas nedēļas pirms to izsludināšanas valsts sekretāru sanāsmē (t.i., starpinstitūciju apspriešanas uzsākšanas), tiek ievietoti Vides ministrijas interneta vietnē sabiedrības komentāriem. Informācija par konkrēta normatīvā akta projekta virzību tiek pastāvīgi atjaunota t.sk. publicējot aktuālo normatīvā akta projekta versiju, tādējādi likumdošanas procesa gaitā dodot iespēju sabiedrībai izteikt viedokli par konkrēto projektu.

(b)

Latvijas ~~V~~vides aizsardzības fonds (turpmāk arī – Fonds) katru gadu finansē arī vides izglītības un informācijas projektus. Finansējums Fondam tiek paredzēts valsts budžetā. ~~Fonda un tā~~ līdzekļus pastarpināti veido ienēmumi no ~~Ē~~dabas resursu nodokļais, ko maksā uzņēmumi par piesārņojošu darbību un dabas resursu izmantošanu.

Fonda konsultatīvā padome, kuras sastāvā darbojas NVO un ar vides izglītības un vides zinātnes attīstību saistītu institūciju deleģēti pārstāvji, ar padomdevēja tiesībām piedalās

lēmumu pieņemšanā par finansējuma piešķiršanu. Finansējums tiek piešķirts konkursa kārtībā, t.sk. ~~nevalstisko organizāciju~~ NVO projektiem.

2008.-2010.gadā piešķirtais finansējums:

projektu vadlīnijā „Vides izglītība un audzināšana” 166 projekti (LVL 723 993 / EUR 1 034 274);

projektu vadlīnijā „Plašsaziņas līdzekļu darbība un izdevējdarbība vides izglītības un audzināšanas jomā” 31 projekts (LVL 911 042 / EUR 1 301 487).

~~Fonda vadlīnijā "Vides izglītība un vides audzināšana" piešķirtais finansējums:~~

~~2006.gadā—106 projekti (LVL 360 720 / EUR 513 258);~~

~~2007.gada deviņos mēnešos—98 projekti (LVL 852 590 / EUR 1213 126)~~

~~Fonda vadlīnijā "Plašsaziņas līdzekļu darbība un izdevējdarbība vides izglītības un audzināšanas jomā " piešķirtais finansējums:~~

~~2006.gadā—20 projekti (LVL 375 375 / EUR 534 110);~~

~~2007.gada deviņos mēnešos—17 projekti (LVL 412 133 / EUR 586 412).~~

Vides izglītības un vides apziņas veicināšana notiek arī ar:

informatīviem t.sk. elektroniskiem izdevumiem, konferencēm, tematiskiem pasākumiem, izstādēm, konkursiem, ekskursijām, lekcijām skolās un praktiskām nodarbībām Latvijas Dabas muzejā, Nacionālajā botāniskajā dārzā un, īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un citur, piemēram, atvērto durvju diena militārajā īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā Ādaži;

brīvpriekšdarbu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, regulārām sabiedriskām talkām, piedaloties bērniem, jauniešiem, sabiedrībā zināmiem cilvēkiem un Nacionālo bruņoto spēku karavīriem un zemessargiem;

sabiedriskām akcijām, piemēram, ikgadējā akcija „Dzīvais ūdens” nārstojošo zivju aizsardzībai;

Zilo karogu un Zaļo karogu jeb ekoskolu programmu (~~piedalās 51 mācību iestāde, Zaļos karogus 2007.gadā ieguvušas 20 skolas~~);

Jauno vides reportieru programmu;

konkursu par labāko vides žurnālistu un sakoptāko pagastu;

Vides izglītības un zinātnes padomes darbību (noteikta ar VAL);

Vides gidu tīkla darbību;

ikgadēji noteiktām dienām, kas veltītas vides jautājumiem, piemēram, Klimata pārmaiņu un Vides dienas;

atbalstu studiju vietu un finansējuma palielinājumam; jaunu vides aizsardzību veicinošu profesijas standartu izstrādi (ekotūrisma, vides tehnoloģiju, ~~klimata un atjaunojamās enerģētikas, hidroģeoloģijas un meteoroloģijas un citi~~ speciālisti), kā arī ar atbilstošu valsts vispārējās vidējās izglītības un valsts standartu pamatizglītībā izstrādi un neformālās izglītības programmām pieaugušajiem;

~~Sadarbībā ar Vides izglītotāju asociāciju, veikta ilgtspējīgas attīstības izglītības labās prakses aptauja, kuras piemēri publicēti—~~ <http://www.unecce.org/env/esd/GoodPractices/index.html>;

normatīvā regulējuma skaidrošanu plašsaziņas līdzekļos.

Starp Izglītības un zinātnes ministriju, Vides ministriju un UNESCO Latvijas Nacionālo

komisiju parakstīts “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” sadarbības protokols.

Regulāri tiek pilnveidota izglītības sistēma, t.sk. ~~vidējās izglītības skolotāju profesionalitātepedagogu profesionālā pilnveide~~ un ~~mācību izglītības~~ programmas, mūžizglītības sistēma un mācību vide.

Bez iestrādēm citos normatīvos aktos, VAL noteikts, ka mācību priekšmetā vai kursā “Vides izglītība” jāiekļauj vides un ilgtspējīgas attīstības izglītības jautājumi. ~~Minētais mācību kurss tiks iekļauts augstskolu un koledžu studiju programmu obligātajā daļā, kā arī visu augstskolu un koledžu pedagogu studiju programmās tiks iekļauts kurss par ilgtspējīgu attīstību.~~

~~Sabiedrības vides apziņu veicinošie pasākumi tiek īstenoti arī atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa samaksas sistēmas ietvaros. Viens no nosacījumiem, lai saņemtu atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa maksāšanas, ir uzņēmēja pienākums īstenot sabiedrības iesaistīšanas un informēšanas pasākumus par videi kaitīgo preču un izlietotā iepakojuma savākšanas, šķirošanas un atbilstošas pārstrādes nepieciešamību.~~

~~Valsts vides dienests saskaņā ar VAL var iesaistīt vides kontrolē sabiedriskos vides inspektoros — Valsts vides dienesta pilnvarotas personas. 2008.gadā sabiedrisko vides inspektoru mācībās piedalījās aptuveni 145 sabiedriskie inspektori; 2009.gadā – 60.~~

~~Latvijā darbojas vairāk nekā 80 jauniešu organizācijas, kas aktīvi iesaistās nacionālās politikas veidošanā un sabiedriskajā darbā, pārstāvot jauniešus. Piemēram, organizācijas „Jaunatnes vīzija”, „Radi vidi pats” u.c.~~

(c)

Sabiedrībai, kas veicina vides aizsardzību, piešķirtas plašas tiesības uz vides informāciju, līdzdalību un tiesisko aizstāvību, neizvirzot kritērijus, kādiem būtu jāatbilst ~~nevalstiskām organizācijām~~NVO. Ņemot vērā iepriekš minēto, valstī nav ieviesta un nav nepieciešama atsevišķa ~~nevalstisko organizāciju~~NVO atzīšanas procedūra.

~~Latvijas Republikā NVO darbību nosaka, cita starpā, Biedrību un nodibinājumu likums. Minētais likums regulē arī NVO reģistrāciju.~~

~~Ziņas par biedrībām un nodibinājumiem ieraksta biedrību un nodibinājumu reģistrā (turpmāk arī — reģistrs). Ieraksts reģistrā tiek izdarīts uz pieteikuma vai tiesas nolēmuma pamata. Lēmumu par ieraksta izdarīšanu reģistrā, atteikumu izdarīt ierakstu vai ieraksta izdarīšanas atlikšanu reģistra iestādes amatpersona pieņem septiņu dienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas. Tādā pašā termiņā reģistra iestādes amatpersona pieņem lēmumu par ieraksta izdarīšanu reģistrā uz tiesas nolēmuma pamata. Par ieraksta izdarīšanu reģistrā maksājama valsts nodeva 8 lati (EUR 11).~~

Latvijas ~~v~~Vides aizsardzības fonds ir galvenais vietējais sabiedrības, t.sk. ~~nevalstisko organizāciju~~NVO finansēšanas un atbalsta mehānisms vides aizsardzībā. ~~No Fonda līdzekļiem piešķirts finansējums dažādu projektu īstenošanai vides aizsardzības jomā:~~

~~2008.gadā: 116 NVO īstenotie projekti par LVL 1 044 969 / EUR 1 492 812;~~

~~2009.gadā: 39 NVO īstenotie projekti par LVL 435 645 / EUR 622 350;~~

~~2010.gadā: 8 NVO īstenotie projekti par LVL 125 951 / EUR 179 930.~~

~~2006.gadā finansēti 137 nevalstisko organizāciju projekti (LVL 951 325 / EUR 1353 613);~~

~~2007.gada 9 mēnešos — 114 nevalstisko organizāciju projekti (LVL 941 551 / EUR 1339 706). Lai nodrošinātu fonda darbības atklātumu, izveidota Fonda konsultatīvā padome.~~

Vides ministrija piedalās un atbalsta ikgadējo Latvijas Vides nevalstisko organizāciju un profesionālo asociāciju forumu.

Lai veicinātu valsts institūciju un sabiedrības sadarbību, izveidota ~~Vides konsultatīvā padome~~VKP, kurā darbojas 20 ~~nevalstisko organizāciju~~NVO ievēlēti pārstāvji, ~~Nevalstiskās~~

~~organizācijas~~NVO pārstāvētas, piemēram, arī Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, Lauksaimniecības un vides aizsardzības, Meža konsultatīvajās, Upju baseinu apsaimniekošanas un Radiācijas drošības padomēs, kā arī Bioloģiskā drošuma koordinācijas centrā.

Ar atsevišķu vienošanos valsts pārvaldes iestādēm, saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma ~~6.VI~~ nodaļu, noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus kopā ar to realizācijai nepieciešamo finansējumu ir tiesības nodot ~~nevalstiskām organizācijām~~NVO. Tādā veidā veicinot arī attiecīgo organizāciju darbību. Piemēram, dabas parku „Engures ezers” apsaimnieko ~~nevalstiska organizācija~~NVO.

~~Plānota grantu programma nevalstisko organizāciju, privātā sektora, pašvaldību un citu iesniedzēju projektiem Latvijas attīstības sadarbības valstīs. NVO tiek iesaistītas dabas aizsardzības plānu izstrādē, politikas dokumentu un normatīvo aktu izstrādes darba grupās.~~

(d)

Latvijas seko līdzī OK ekspertu grupas „Līdzdalība starptautiskos pasākumos” darbam.

Atbildīgie darbinieki informēti par OK Alma-Atas vadlīnijām un aicināti informācijas pieejamības, līdzdalības un tiesiskuma principus izmantot arī citu starptautisku konvenciju īstenošanā.

~~Belgradā ANO sestajā vides ministru konferencē „Vide Eiropai” vides ministrs vadīja sesiju par Starptautisko vides nolīgumu ieviešanu un vides stāvokļa pārskatiem, kā arī sesiju par pieredzi un izaicinājumiem OK īstenošanā, kas veicināja OK principu aktualizēšanu starptautiskā pasākumā, t.sk. diskusijās par citām ANO Konvencijām.~~

~~Sabiedrības līdzdalība tiek nodrošināta atbilstoši MK 2009.gada 2.marta noteikumu Nr.96 „Kārtība, kādā izstrādā, saskaņo, apstiprina un aktualizē Latvijas Republikas nacionālās pozīcijas Eiropas Savienības jautājumos” 7.punktam un MK 2010.gada 3.augusta noteikumu Nr.707 „Noteikumi par dokumentu izstrādāšanu valsts attīstības mērķu aizstāvēšanai starptautiskajās organizācijās, to saskaņošanas, apstiprināšanas un aktualizācijas kārtību” 12.punktam. Minētās normas noteic, ka atbildīgā iestāde nodrošina Latvijas Republikas oficiālā viedokļa izstrādi, aktualizāciju un saskaņošanu ar līdzatbildīgajām iestādēm, iesaistītajām institūcijām, pašvaldībām un sociālo partneru organizācijām, biedrībām un nodibinājumiem.~~

~~Lai gan vides NVO pārstāvji reti tiek iesaistīti dalībvalsts delegācijas sastāvā starptautiskajās sarunās par vides jautājumiem, vides NVO ir iespēja izteikt viedokli par Latvijas nacionālajām pozīcijām. Vides NVO pārstāvji ir tikuši iesaistīti, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām COP14 un COP15 sanāksmēs.~~

~~Izstrādājot Vides ministrijas ikgadējo darba plānu, VKP tiek informēta par plānotajām aktivitātēm, tai skaitā starptautiskā līmenī. VKP ir iespēja izteikt priekšlikumus.~~

(e)

Princips, ka par tiesisku darbību nevienu nevar sodīt, nostiprināts Satversmes 1.pantā. Savukārt OK paredzētās tiesības ir nostiprinātas valsts normatīvajos aktos, t.sk. Satversmes 92., 115.pantā.

~~Līdz ar VAL stāšanās spēkā un grozījumiem APL i) Ir tieši noteikts, ka pret personu, kura izmantojusi savas tiesības vēršoties administratīvajā tiesā, nevar vērst zaudējumu piedziņu civilprocesa kārtībā. (VAL 9.panta piektā daļa un APL 4.panta ceturtnā daļa.)~~

Aprakstiet jebkādus šķēršļus, kas radušies kādas iepriekš minētās 3.panta daļas ieviešanā.

~~2007.gadā noslēdzās Reģionālā vides centra projekts "The Access Initiative". Projekta secinājumos par Latviju norādīts, ka: normatīvais regulējums ir salīdzinoši labs; ārkārtas situācijās informācijas pieejamība ir vāja; monitoringa un vides stāvokļa ziņojumi ir pietiekami labā kvalitātē; sabiedrības līdzdalības procesā iztrūkst pietiekamu diskusiju ar ieinteresētām personām; sabiedrības veiktspējas pilnveidošana ir nepietiekama, tā neveicēnot normatīvā regulējuma izmantošanu.~~

VKP ieskatā šķērslis ir fakts, ka netika ņemts vērā priekšlikumus valsts pārvaldes iestāžu, darba efektivitātes kāpināšanai (priekšlikums centralizēt atļauju sagatavošanu, lai nodrošinātu attiecīgo jomu speciālistu līdzdalību). Priekšlikums tika izvērtēts, tomēr saglabāts princips, ka atļaujas sagatavošana notiek pēc iespējas tuvāk attiecīgajai ieinteresētajai sabiedrībai, piemēram, reģionālajā vides pārvaldē.

Vides resora iestāžu īstenotās sabiedrības informēšanas kampaņas par dažādiem vides aizsardzības jautājumiem 2009.-2010.gadā ir samazinājušās. Situācija finansējuma piesaistes sabiedrības izglītošanai un vides izglītībai, kā arī valsts atbalsta vides izpratnes paaugstināšanas jomā 2009.-2010.gadā ir pasliktinājusies. Minētais izskaidrojams ar ierobežotajiem valsts budžeta resursiem.

Sniedziet informāciju par praktisko Konvencijas vispārīgo noteikumu piemērošanu.

Saskaņā ar likumu „Par Latvijas Republikas starptautiskajiem līgumiem” MK ir atbildīgs par starptautiskajos līgumos paredzēto saistību izpildi. Gadījumā, ja starptautiskajā līgumā, kuru parlaments ir apstiprinājis, paredzēti citādi noteikumi nekā Latvijas normatīvos aktos, tiek piemēroti starptautiskā līguma noteikumi. Visi starptautiskie līgumi un to tulkojumi latviešu valodā tiek publicēti ~~valdības oficiālajos izdevumos~~ Latvijas Republikas oficiālajā laikrakstā.

Īstenojot dažādus projektus, sagatavoti pētījumi un publikācijas par sabiedrības tiesībām un tieslietu sistēmas pilnveidošanu, kā arī informācijas sabiedrību.

Latvija uzņēma OK trešo pušu sanāksmi, kura notika Rīgā 2008.gada jūnijā. Sanāksmes rīkošana un norise veicināja dziļāku sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu izpratni par OK mērķi un tā īstenošanu.

Saeima 2010.gada 10.jūnijā apstiprināja LIAS. Viens no tās stratēģiskajiem principiem ir sabiedrības līdzdalība, tai skaitā vides jomā.

2008.gadā VPVB īstenojis projektu „Orhūsas Konvencijas darbības nodrošinājums Latvijā”, lai sabiedrībai nodrošinātu pilnvērtīgu informāciju par veiktajiem ietekmes uz vidi novērtējumiem un, lai Latvija tiktu pilnvērtīgi pārstāvēta starptautiskajos ietekmes uz vidi novērtējumos un sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs.

Parlamenta deputātu un vēlētāju tiešas saziņas vietnē gudrasgalvas.lv sabiedrība var publiski diskutēt ar deputātiem.

Norādiet attiecīgās mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.vidm.gov.lv; www.mk.gov.lv; www.zinisavastiesibas.lv; www.vitila.gov.lv;
www.lvafa.gov.lv; www.tm.gov.lv; www.reclatvija.lv; www.dapdaba.gov.lv; www.lhei.lv;
www.latvija.lv; www.eps.gov.lv; www.adazinatura.lv; ~~www.aiva.gov.lv~~; www.mod.gov.lv;
www.apa.lv; www.muzizglitiba.lv; www.jaunatneslietas.lv; www.vamoic.gov.lv;
www.dabasmuzejs.gov.lv; www.vvd.gov.lv; gudrasgalvas.lv.

4.pants

Uzskaitiet likumdošanas, normatīvos un citus pasākumus, kas ievieš 4.pantā minētos nosacījumus par pieeju vides informācijai.

Izskaidrojiet, kā katra 4.panta daļa ir ieviesta. Aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu. Arī, un detalizēti, aprakstiet;

(a) attiecībā uz pirmo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

(i) katrai personai ir pieeja informācijai bez nepieciešamības pierādīt interesi;

(ii) tiek sniegta aktuālās dokumentācijas kopijas, kas satur vai papildina pieprasīto informāciju;

(iii) informācija tiek sniegta pieprasītajā formā;

(b) veiktos pasākumus, lai nodrošinātu otrajā daļā minēto laika ierobežojumu ievērošanu;

(c) attiecībā uz trešo un ceturto daļu, veiktos pasākumus, lai:

(i) pieļautu izņēmumus no pieprasījumiem;

(ii) nodrošinātu, ka tiek piemērots ceturtajā daļā minētais sabiedrības interešu tests;

(d) attiecībā uz piekto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts iestāde, kurai nav pieprasītās vides informācijas, veic nepieciešamos pasākumus;

(e) attiecībā uz sesto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir ieviesta prasība izdalīt un darīt pieejamu informāciju;

(f) attiecībā uz septīto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atteikumi tiek sniegti atbilstoši laika ierobežojumiem un citām prasībām attiecībā uz atteikumiem;

(g) attiecībā uz astoto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir ievērotas prasības par maksu.

Vides informācija definēta VAL 1.panta deviņpadsmitajā punktā.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.pantā definēta "publiska persona", savukārt VAL 10.pantā noteikts, uz kādām valsts iestādēm attiecas prasības par vides informācijas pieejamības nodrošināšanu.

VAL 6.pantā skaidrots jēdziens "sabiedrība". Šajā skaidrojumā nav ietverti diskriminējoši ierobežojumi (skatīt arī pie 5.panta).

Informācijas atklātības likuma 10.panta pirmajā daļā noteikts, ka vispārpieejamo informāciju sniedz jebkuram, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību. Likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Šis likums nosaka vienotu kārtību, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot.

Ar 2008.gada 1.janvāri ir stājies spēkā Iesniegumu likums. Tā mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Likums nosaka kārtību, kādā privātpersona iesniedz un iestāde izskata iesniegumu, un atbild uz to.

„Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 19.punkts; Likuma „Par pašvaldībām” 21., 26., 27. un 82¹.pants. MK 06.10.2009. noteikumi Nr.1148 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 22., 38. punkts.

2009.gadā dibinātās LVGMC dibināšanas mērķis, cita starpā, ir nodrošināt vides informācijas apkopošanu, uzkrāšanu un sniegšanu sabiedrībai un valsts un pašvaldību

institūcijām. LVGMC attiecīgos uzdevumus veic, pamatojoties uz deleģēšanas līgumu, ar kuru Vides ministrija deleģē LVGMC noteiktus valsts pārvaldes uzdevumus.

(a)

VAL 10.pants nosaka, ka vides informācijas turētāji nodrošina sabiedrībai to rīcībā esošo un tiem pieejamo vides informāciju.

Informācijas atklātības likuma 11.panta otrā daļa paredz, ka visi informācijas rakstveida pieprasījumi ir reģistrējami. Atbilstoši vispārējām lietvedības prasībām tiek reģistrētas arī sniegtās atbildes, tai skaitā atteikumi (Iesniegumu likuma 3.panta piektā daļa).

2007. gada 1. janvārī spēkā stājās Tiesībsarga likums, ar ko Latvijā tika izveidots tiesībsarga institūts. Tiesībsargs, cita starpā, īsteno arī lietu par informācijas pieejamību pārraudzību.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29. panta pirmo daļu personu datu aizsardzības uzraudzību veic Datu valsts inspekcija.

(a) (i)

Informācijas atklātības likuma 10.panta pirmā daļa un VAL 7.panta trešā daļa nosaka, ka pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par pieprasīto informāciju-, un to viņam nevar liegt tāpēc, ka šī informācija neattiecas uz pieprasītāju.

(a) (ii)

Informācijas sniegšanas un atteikuma nosacījumi un kārtība noteikti Informācijas atklātības likumā.

(a) (iii)

VAL 11.panta sestā daļa nosaka, ka informāciju sniedz pieprasījumā norādītajā veidā vai formātā, izņemot gadījumus, kad pieprasītā informācija jau ir pieejama citādā veidā vai formātā un pieprasītājam sasniedzama vai, kad ir iemesls izsniegt informāciju citādā veidā vai formātā, informējot pieprasītāju par šo iemeslu.

(b)

Iesniegumu likumā ~~(spēkā ar 2008.gada 1.janvāri)~~ noteikti vispārējie termiņi iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu izskatīšanai. Attiecībā uz vides informāciju, termiņš informācijas izsniegšanai nedrīkst būt garāks par 2 mēnešiem saskaņā ar VAL 11.panta pirmo daļu. Papildus vēl tajā noteikts, ka atbilde uz pieprasījumu sniedzama iespējami īsā laikā.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 14. panta pirmās daļas pirmo punktu, iestādei ir pienākums septiņu dienu laikā no informācijas pieprasījuma saņemšanas sniegt pieprasītājam atbildi par informācijas izsniegšanas atteikumu.

(c)

Gadījumi, kad var noraidīt informācijas pieprasījumu, noteikti VAL 11.panta ceturtajā un piektajā daļā, t.sk. nosakot, ka informācija par emisijām vidē nevar būt ierobežotas pieejamības.

Valsts statistikas likuma 19.pantā noteikts, ka prasības par individuālo statistisko datu neizpaušanu neattiecas uz informāciju par emisijām vidē, vides kvalitāti, vides aizsardzības pasākumiem un dabas resursu lietošanu.

Saskaņā ar APL 56. panta ceturto un piekto daļu iestāde, kurai lieta ir piekritīga, pieņem personas iesniegumu arī tad, ja tā uzskata, ka iesniegums nav pareizi noformēts vai nav

pamatots. Iestāde pēc iespējas sniedz iesniedzējam nepieciešamo informāciju vai cita veida palīdzību jautājuma sekmīgai atrisināšanai atbilstoši iesniedzēja interesēm.

(c) (i)

Turpmāk minētie normatīvie akti nosaka konkrētus gadījumus, kad var atteikt informācijas sniegšanu – Iesniegumu likuma 7.pants; Informācijas atklātības likuma 5.panta ceturrtā daļa un 12.panta trešā daļa; VAL 11.panta ceturrtā daļa saistībā ar dabas aizsardzību; likuma "Par valsts noslēpumu" 3.-4.pants; Valsts statistikas likuma 18.-19.pants attiecībā uz individuālajiem statistiskajiem datiem; Fizisko Ppersonasu datu aizsardzības likums ~~attiecībā uz fizisko personu datu aizsardzību.~~

Fizisko personu datu aizsardzības likums noteic, ka personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likumu informāciju iedala šādi: 1) vispārpieejamā informācija; 2) ierobežotas pieejamības informācija. Informācijas, kas ir valsts noslēpums, klasifikāciju, izmantošanu, glabāšanu un aizsardzību regulē likums „Par valsts noslēpumu”.

Ierobežotas pieejamības informācijas statusu var noteikt arī informācijai par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu dzīvotnēm un atrašanās vietām.

(c) (ii)

VAL 11.panta piektā daļa nosaka, ka vides informācijas saņemšanas ierobežojumi katrā atsevišķā gadījumā jāsamēro ar sabiedrības interesēm informācijas atklāšanā.

(d)

Informācijas atklātības likuma 12.panta otrā daļa; Iesniegumu likuma 4.pants; APL 56.panta otrā daļa.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem normatīvajiem aktiem, valsts iestādes, kuru rīcībā nav prasītās informācijas, norāda, kur tā atrodama, vai septiņu dienu laikā pārsūta iestādei, kura ir pieprasītās informācijas turētāja, par to informējot pieprasītāju.

(e)

Normatīvajos aktos noteikts pienākums izsniegt to informācijas daļu, kas nav ierobežotas pieejamības informācija (Informācijas atklātības likuma 10.panta ceturrtā daļa; VAL 11.panta trešā daļa; APL 54.panta otrā daļa).

(f)

Informācijas atklātības likuma 12.pants, 15.pants (pārsūdzēšanas kārtība); Iesniegumu likuma 7.pants; VAL 11.panta pirmā daļa, 9.panta pirmā daļa – uzskaitītajos normatīvajos aktos noteikti iemesli un termiņi, kādos un kādēļ sniedz atteikumu, norādot tiesības apstrīdēt. Saskaņā ar APL 67.pantu atteikums jāsniedz rakstiski.

(g)

Nosacījumus maksas piemērošanai par informācijas sniegšanu nosaka: Informācijas atklātības likuma 13.pants; VAL 11.panta otrā daļa; MK 2006.gada 21.novembra noteikumi Nr.940 „Noteikumi par informācijas sniegšanas maksas pakalpojumiem”~~MK 1997.gada 6.maija instrukcija nr.4 "Kārtība, kādā no valsts budžeta finansējamās iestādes var sniegt maksas pakalpojumus".~~

Atbilstoši VAL 11.panta otrās daļas nosacījumiem, vides informācija, kas vākta un apkopota par valsts līdzekļiem, un publiskās datubāzēs ietverta vides informācija ir pieejama bez maksas. Ja pieprasītās informācijas sniegšanai ir nepieciešama papildu apstrāde vai sagatavošana, par to var noteikt maksu. Ja ir noteikta maksa, pieprasītāju informē par tās apmēru, kā arī norāda, kādos gadījumos pieprasītāju no maksas var atbrīvot.

Pārvaldes iestāžu informācijas sniegšanas maksas pakalpojumu cenas tiek noteiktas ar MK noteikumiem. Maksas pakalpojumi ir šādi: 1) informācijas izsniegšana no iestādes arhīva; 2) informācijas sagatavošana un izsniegšana no iestādes datu bāzēm; 3) dokumentētās informācijas kopijas vai dublikāta izgatavošana un izsniegšana, ja attiecīgās informācijas apjoms ir lielāks par 20 lapām. Piemēram, iestādes krājumā esoša dokumenta vienas A4 formāta lapas kopijas cena ir LVL 0,06 / EUR 0,08.

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies kādas 4.panta daļas ieviešanā.

~~Pastāv dažāda interpretācija par informācijas izsniegšanu bez maksas, t.i., kura informācija sabiedrībai būtu jāsniedz bez maksas un par kuras izsniegšanu var prasīt samaksu. Īpaši aktuāli tas ir tajās institūcijās, kuras strādā ar vides informāciju, sniedzot arī, cita starpā, maksas pakalpojumus. Kaut normatīvajos aktos ir iekļauts regulējums attiecībā uz maksas noteikšanas nosacījumiem, tomēr praktiskajā piemērošanā rodas neskaidrības.~~

VKP ieskatā ne vienmēr ir nodrošināta informācijas pieejamība par vides investīciju projektu īstenošanu, par pasākumu plānoto efektivitāti. Tomēr minētie ierobežojumi nereti izskaidrojami ar komercnoslēpuma aizsardzību un pēc lēmuma pieņemšanas tā pamatojums ir pieejams.

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko pieejas vides informācijai nosacījumu piemērošanu, t.i. vai ir pieejama statistika par saņemto pieprasījumu skaitu, atteikumu skaitu un to iemesliem?

~~Informācijas pieprasījumi valsts iestādēs tiek reģistrēti atbilstoši MK 1995.gada 18.aprīļa noteikumiem nr.99 "Noteikumi par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu lietvedību valsts un pašvaldību institūcijās" Iesniegumu likuma prasībām.~~

~~Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā (turpmāk — LVGMA) ir pieejama statistika par pieprasījumu skaitu.~~

Valsts iestāžu mājas lapās ir iespēja nosūtīt informācijas pieprasījumu elektroniski, kas jāreģistrē un uz kuru jāsniedz atbilde saskaņā ar Elektronisko dokumentu likuma prasībām.

Aizvien vairāk tiek nodrošināta brīva informācijas pieejamība internetā.

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.vidm.gov.lv; www.lvgma.gov.lv; www.svayi.gov.lv; www.pvd.gov.lv; www.lhei.lv; www.meteo.lv; www.nbd.gov.lv

5.pants

Uzskaitiet likumdošanas, normatīvos un citus pasākumus, kas ievieš 5.pantā minētos nosacījumus par vides informācijas apkopošanu un izplatīšanu.

Izskaidrojiet, kā katra 5.panta daļa ir ieviesta. Aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu. Arī, un detalizēti, aprakstiet;

- (a) attiecībā uz pirmo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:
- (i) valsts iestādes apkopo un atjauno vides informāciju;
 - (ii) ir adekvāta informācijas plūsma uz valsts iestādēm;
 - (iii) ārkārtas situācijās atbilstošā informācija ir izplatīta nekavējoties un bez aizkavēšanās;
- (b) attiecībā uz otro daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka veids, kā valsts iestādes dara vides informāciju pieejamu sabiedrībai, ir caurspīdīgs un ka vides informācija ir efektīvi pieejama;
- (c) attiecībā uz trešo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vides informācija pakāpeniski kļūst pieejama elektroniskās datu bāzēs, kuras ir viegli pieejamas sabiedrībai ar sabiedrisko telekomunikāciju tīklu palīdzību;
- (d) attiecībā uz ceturto daļu, veiktos pasākumus, lai iespiestu un izplatītu nacionālos ziņojumus par vides stāvokli;
- (e) veiktos pasākumus, lai izplatītu piektajā daļā minēto informāciju;
- (f) attiecībā uz sesto daļu, veiktos pasākumus, lai rosinātu operatorus, kuru darbībai ir būtiska ietekme uz vidi, regulāri informēt sabiedrību par viņu darbības un produktu ietekmi uz vidi;
- (g) veiktos pasākumus, lai iespiestu un izplatītu septītajā daļā minēto informāciju;
- (h) attiecībā uz astoto daļu, veiktos pasākumus, lai attīstītu mehānismus, kas nodrošina pietiekošas informācijas par produktu pieejamību sabiedrībai;
- (i) attiecībā uz devīto daļu, veiktos pasākumus, lai izveidotu nacionālu piesārņojuma sarakstu vai reģistru sistēmu.

Pienākums apkopot un atjaunināt vides informāciju noteikts Valsts pārvaldes iekārtas likumā, VAL, kā arī likumā "Par piesārņojumu".

Vides informācija definēta VAL 1.panta deviņpadsmitajā ~~daļā~~punktā.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.pantā definēta "publiska persona", savukārt, VAL 10.panta pirmajā un otrajā daļā noteikts uz kādām valsts iestādēm attiecas prasības par vides informācijas pieejamības nodrošināšanu.

VAL 6.pantā skaidrots jēdziens "sabiedrība". Šajā skaidrojumā nav ietverti diskriminējoši ierobežojumi.

(a)

Normatīvajos aktos noteiktas kompetentās iestādes, kas atbildīgas par vides informācijas apkopošanu un izplatīšanu.

~~2007.gadā optimizēta Vides ministrijas interneta mājas lapas struktūra.~~

Liela daļa vides informācijas pieejama ~~LVGMA~~LVGMC. Uzņēmumiem, kuru ražošanas apjoms un emisijas vidē pārsniedz noteiktus kritērijus, Reģionālās valsts vides pārvaldes, izsniedzot atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai, nosaka pienākumu ziņot ~~LVGMA~~LVGMC par ikgadējo radīto un novadīto piesārņojumu (gaisa, ūdens un atkritumu pārskati). ~~LVGMA~~LVGMC uztur Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu (teritoriju, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums), Oglekļa dioksīda emisiju un Emisij~~as~~ kvotu tirdzniecīb~~as~~ reģistrus.

(a) (i)

VAL 10.pants nosaka, ka valsts institūcijas atbilstoši savai kompetencei apkopo, atjauno un

izplata to rīcībā esošo vides informāciju, izmantojot arī publiski pieejamas datu bāzes un interneta mājas lapas; 16.pants nosaka, kāda informācija tajās iekļaujama.

Atbilstoši likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (~~spēkā ar 07.04.1993.~~) 22.pantam vides institūcijas un attiecīgās pašvaldības nodrošina, lai to rīcībā esošā informācija par aizsargājamām teritorijām būtu brīvi pieejama.

(a) (ii)

VAL 6.pants nosaka, ka sabiedrība var sniegt informāciju valsts institūcijām par darbībām, kas ietekmē vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām pārmaiņām šādu darbību vai pasākumu rezultātā.

Institūcijas nodrošina nepieciešamās informācijas savstarpēju apmaiņu atbilstoši normatīvo aktu, t.sk. institūciju nolikumu un informācijas apmaiņas līgumu prasībām.

Likumā "Par piesārņojumu" un MK 2003.gada 8.aprīļa noteikumos nr.162 "Par valsts monitoringu un piesārņojošu vielu reģistru" ietvertas prasības operatoriem veikt vides monitoringu un sniegt tā rezultātus valsts iestādēm un sabiedrībai.

Ir uzsākts darbs pie vienotas dabas datu bāzes izveidošanas, kas ļaus savietot informāciju no jau esošajām datu bāzēm. Pieeja tiks nodrošināta iesaistītajām iestādēm un pēc pieprasījuma – arī citām personām.

(a) (iii)

Informācijas izsniegšanas un izplatīšanas nodrošinājums par ~~dabas parādībām katastrofām~~ notiek saskaņā ar Civilās aizsardzības likumu, Valsts Ēcivilās aizsardzības plānu, pašvaldību civilās aizsardzības plāniem un MK 2007.gada 7.augusta noteikumiem nr.530 „Civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas izveidošanas, izmantošanas un finansēšanas kārtība”.

Valsts Ēcivilās aizsardzības plānā iekļauts pienākums sniegt attiecīgu informāciju, kā arī noteikta viena atbildīgā institūcija par informācijas sniegšanu ~~ārkārtas ārkārtējos~~ gadījumos, kurai attiecīgi informāciju sniedz par katru jomu atbildīgās valsts institūcijas.

Ja ir radies cilvēku dzīvībai, veselībai vai videi bīstams piesārņojums vai pastāv nopietni šāda piesārņojuma rašanās draudi, operators par to paziņo attiecīgajai Reģionālajai vides pārvaldei; likums „Par piesārņojumu” 6.pants, 5.daļa; VAL 27., 28., 29.pants.

Saskaņā ar Civilās aizsardzības likuma 7.panta pirmās daļas 12.punktu, viens no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta uzdevumiem civilajā aizsardzībā ir sniegt informāciju iedzīvotājiem par katastrofu, tās draudiem un vēlamo rīcību. Minētā likuma 15.panta trešā daļa nosaka, ka plašsaziņas līdzekļi bez maksas izziņo minēto informāciju.

Vides resorā sadarbība un informācijas apmaiņa notiek, pamatojoties arī uz attiecīgu Vides ministrijas rīkojumu.

(b)

Informācijas atklātības likuma 9.pants nosaka, ka katra iestāde uzskaita informāciju, norādot informācijas grupu, nosaukumu, avotu un rekvizītus.

MK ~~2001~~2007.gada ~~4.decembra~~6.marta ~~instrukcija~~noteikumi nr.1717 ~~””Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā Kārtība, kādā valsts institūcijas ievieto informāciju internetā”~~ nosaka pienākumu interneta mājas lapā sniegt informāciju par pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību, par valsts iestādi, tās funkcijām un uzdevumiem, kā arī nodrošināt iespēju meklēt nepieciešamo informāciju ~~pēe~~atslēgas vārdiem.

VAL 10.panta pirmā daļa nosaka vides informācijas turētājiem pienākumu nodrošināt sabiedrībai iespēju saņemt to rīcībā esošo un pieejamo vides informāciju, t.sk. par valsts

institūcijas kontrolētām darbībām vides aizsardzībā, par izsniegtām atļaujām un šo atļauju saturu, informāciju par drošības pasākumiem.

Pastāv Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētā bioloģiskās daudzveidības informācijas apmaiņas sistēma.

(c)

VAL 10.panta trešā daļā un 16.pantā noteikts, ka valsts institūcijas atbilstoši savai kompetencei izveido un aktualizē publiski pieejamas bezmaksas datu bāzes, reģistrus un interneta mājas lapas un publicē tajās ziņojumus par vides stāvokli un vides politikas normatīvos aktus.

Saskaņā ar MK 2007.gada 6.marta noteikumiem nr.171 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā", visām ministrijām un visām vides aizsardzības institūcijām ir izveidotas publiski pieejamas interneta mājas lapas.

2006.gadā izveidota valsts informācijas sistēma „Pētījumu un publikāciju datu bāze” (<http://petijumi.mk.gov.lv/ui/>), kur pieejama informācija arī par vides pētījumiem.

Informācija par vides kvalitāti pieejama elektroniskā veidā arī LVGMC mājas lapā.

(d)

VAL 10.panta trešā daļa nosaka, ka valsts institūcijas atbilstoši savai kompetencei sagatavo un publicē ziņojumus par vides stāvokli. Savukārt VAL 10.panta sestajā daļā noteikts, ka sabiedrībai pieejamās datu bāzēs iekļauj pārskatus par vides stāvokli.

~~LVGMA-LVGMC~~ publicē internetā un izplata ikgadējos un 4 gadu perioda pārskatus par vides kvalitāti, slodzēm vidē, kā arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības indikatoru pārskatus. Ziņojumi par vides stāvokli pieejami LVGMC mājas lapā.

(e)

MK interneta mājas lapā publiski pieejami visi izstrādātie tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projekti, to izskatīšanas gaita, kā arī apstiprināto politikas plānošanas dokumentu datu bāze. Parlamenta interneta mājas lapā publiski pieejami visi izstrādātie likumprojekti un informācija par to izskatīšanas gaitu.

VAL 16.panta pirmajā daļā noteikts, ka sabiedrībai pieejamās datu bāzēs iekļauj vides normatīvos aktus, kā arī starptautiskos līgumus un Eiropas Savienības normatīvos aktus, vides politikas dokumentus un to īstenošanas ziņojumus.

Normatīvie akti ir plaši un viegli pieejami Internetā arī bezmaksas tiesību aktu vortālā www.likumi.lv. Vides un dabas jomas normatīvie akti ir pieejami attiecīgo iestāžu interneta vietnēs un citur.

(f)

VAL 38., 39.pants nosaka brīvprātīgus vides pārvaldības pasākumus: ekomarķējuma un vides pārvaldības un audita sistēmu ieviešanu, kas nodrošina arī labāku sabiedrības informēšanu par operatora darbību, kā arī informāciju par produktu. ~~LVGMA-LVGMC~~ mājas lapā <http://www.meteo.lv/public/ekomarkejums.html> pieejama informācija par Eiropas ekomarķējumu un tā ieviešanu Latvijā.

Likuma "Par piesārņojumu" 6.panta trešā daļa operatoram nosaka pienākumu sniegt informāciju vides aizsardzības institūcijām un sabiedrībai par atļaujā noteiktā monitoringa rezultātiem un piesārņojošās darbības ietekmi uz cilvēku veselību un vidi

<http://www.meteo.lv/public/28012.html>).

(g)

Valsts iestādes ikgadējos publiskajos pārskatos sniedz informāciju par sadarbību ar sabiedrību dažādu vides jautājumu risināšanā, kā arī veiktajiem sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem. Publiskie pārskati tiek publicēti un ievietoti attiecīgo iestāžu mājas lapās.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs sniedz konsultācijas visos Latvijas rajonos par vidi saudzējošas lauksaimniecības jautājumiem.

~~Zemkopības ministrija izdod materiālus par ģenētiski modificētu pārtiku un veido sistēmu šīs jomas informācijas aprītei.~~

Valsts meža dienesta darbinieki regulāri konsultē meža īpašniekus, izdod informatīvus materiālus.

Dabas aizsardzības pārvalde izplata informāciju par dabas izglītības pasākumiem, dabas aizsardzības jomas aktualitātēm, analītiskus rakstus par dabas aizsardzības tendencēm, pētījumiem un projektiem.

LVĢMC publicē faktus un faktu analīzi tās interneta vietnē.

Informācija par LIAS izstrādes ietvaros veiktajiem pētījumiem pieejama mājas lapā internetā www.latvija2030.lv.

(h)

Videi draudzīgu produktu izvēli sekmē: Eiropas Savienības ekomarķējums; Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS), kas tiek īstenota vairākās pašvaldībās; kvalitātes un pārvaldības sistēmas (ISO 9001 un ISO 14001); tīrās tehnoloģijas; dažādi produktu marķējumi.

Biedrība "Zaļā Brīvība" īstenojusi pētījumus par dažādu produktu un cilvēka darbības ietekmi uz vidi un videi draudzīgu izvēli (www.zb-zeme.lv).

Pārtikas un veterinārā dienesta interneta mājas lapā pieejama informācija par pārtikas produktiem, jauno pārtiku, pārtikas piedevām.

Visai sabiedrībai ir pieejamas ķīmisko vielu un ķīmisko produktu etiķetes. Tām noteiktas prasības ar MK 2002.gada 12.marta noteikumiem nr.107 „Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtība”. Etiķete satur visu pamatinformāciju par attiecīgo vielu vai produktu, t.sk. vides bīstamības informāciju.

Ģenētiski modificēto organismu aprites likuma 26.¹ pants nosaka, ka pārtikas produktus, kuri satur ģenētiski modificētos organismus, sastāv vai ir iegūti no tiem, tirdzniecības vietās novieto savrup tādā veidā, lai tie būtu viegli identificējami.

(i)

~~Kijevas protokola likumprojektu valdība ir pieņēmusi un to patlaban skata Parlaments.~~

Latvijas Republika OK Protokolam par piesārņojošo vielu un izmešu pārnesei reģistriem (Kijevas protokols) pievienojusies, 2008.gada 21.februārī pieņemot likumu „Par Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem Protokolu par piesārņojošo vielu un izmešu pārnesei reģistriem”.

~~Piesārņojošo vielu un izmešu pārnesei reģistrs ir pieejams LVĢMA mājas lapā;~~

~~sagatavošanā ir Kijevas protokolam atbilstošā versija (būs pieejama 2007.gada beigās) <http://www.meteo.lv/public/28012.html>. Reģistrā pieejamie dati tiek iegūti no pārskatiem, ko operatori sniedz Aģentūrai, kā arī no operatoru veiktā monitoringa datiem, kas tiek iesniegti Valsts vides dienesta Reģionālajām vides pārvaldēm.~~

~~Latvijas Piesārņojošo vielu reģistrs ir pieejams LVGMC mājas lapā (<http://arcims.lvgma.gov.lv:8082/prtr/>). Reģistrā ir ietverti dati un informācija par piesārņojumu, ko vidē novada lielākie piesārņotāji – operatori, kuriem ir izsniegtas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai.~~

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies kādas 5.panta daļas ieviešanā.

~~Nepietiekoši analītisku publikāciju, kas ļautu iedzīvotājiem labāk izprast vides problēmas, kā arī vides, ekonomikas un sabiedrības savstarpējās likumsakarības. Nepietiekama moderno informācijas tehnoloģiju līdzekļu pieejamība lauku teritorijās.~~

~~Iedzīvotājiem vēl netiek pietiekami skaidri un saprotami izskaidroti sarežģītākie vides termini, parametri un rādītāji. Tas rada grūtības arī žurnālistiem publicēt vides informāciju plašsaziņas līdzekļos.~~

~~Bieži dati datu bāzēs pieejami neapstrādāti, tādēļ sabiedrībai tos grūti saprast. Ir nepieciešams sagatavot un sniegt viegli saprotamu vides informāciju.~~

~~Pašlaik nav vēl atrisinātas visas problēmas, kas skar informācijas pieejamību un informācijas apmaiņu:~~

~~1. Finanšu, materiālo, tehnisko un intelektuālo resursu nepietiekamība vides informācijas sistēmas attīstībai.~~

~~2. Nepietiekama un neefektīva vides informācijas apmaiņa starp valsts institūcijām, kā arī apgrūtināta tās pieejamība vietējā līmenī caur elektroniskiem līdzekļiem.~~

~~Sabiedriskajā apspriešanās izskanēja viedoklis, ka valsts institūciju reglamentējošajos tiesību aktos netiek iekļauts vai precīzi formulēts pienākums konkrēti, kāda vides informācija institūcijai ir aktīvi jāizplata.~~

~~VKP ieskatā valsts iestāžu sniegtā informācija tiek uzskatīta par precīzu un leģitīmu pretstatā NVO uzturēto informācijas sistēmu datiem, kuri netiek uzskatīti par juridiski piemērojamiem. Tomēr šāds apgalvojums nav precīzs. Valsts iestādēm svarīga ir vides informācijas kvalitāte, tādēļ tiek izmantoti gan privātā, gan valsts sektora datu sniedzēji, kuri nodrošina nepieciešamo kvalitāti.~~

~~Vides aizsardzības iestādēm ne vienmēr pilnvērtīgi nodrošināta moderno informācijas tehnoloģiju pieejamība.~~

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko nosacījumu piemērošanu par vides informācijas apkopošanu un izplatīšanu, t.i. vai ir pieejama statistika par publicēto informāciju?

~~Lielu ~~f~~finansiālu palīdzību vides informācijas sagatavošanā un sabiedrības informēšanā sniedz Latvijas ~~V~~vides aizsardzības fonds, kas ir atbalstījis daudzus projektu par vides izglītību un audzināšanu.~~

~~Informācijas gatavošanā, uzglabāšanā un izplatīšanā svarīga loma ir arī ~~universitātē, un zinātnisko iestāžu~~augstākās izglītības un zinātnes institūciju bibliotēkām. Strauji attīstās ~~informācijas tehnoloģijas~~ datortīkli, no kuriem jau šodien iespējams saņemt arī vides informāciju.~~

~~Izveidojusies stabila sadarbība starp valsts televīzijas Izglītojošo raidījumu redakciju un Vides filmu studiju.~~

Latvijas iedzīvotājiem līdzās regulārajai presei un televīzijai pieejami arī specializēti izdevumi un TV raidījumi par vidi, piemēram, žurnāls Vides Vēstis un Vides filmu studijas TV raidījumi.

~~Turpmākai Nacionālās vides informācijas sistēmas attīstībai ir sagatavoti 5 investīciju projekti, lai piesaistītu valsts un ES fondu līdzekļus 2005. 2009.gadā.~~

~~2010.gadā sākts īstenot ES Kohēzijas fonda līdzfinansēts projekts „Antropogēno slodzi samazinošas un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās”.~~

Saskaņā ar nacionālo normatīvo aktu prasībām ~~pēdējos 2-3 gados~~ institūciju apkopotā informācija ir pieejama to mājas lapās. Piemēram, ~~LVGMA-LVGMC~~ nodrošina publisku pieeju valsts budžeta finansētajai vides informācijai ~~(informācija par meteoroloģiskajiem, gaisa kvalitātes un hidroloģijas novērojumiem, ūdens lietošana un emisijas ūdenī, ūdens lietošanas atļaujas, ezeru pases, virszemes ūdens kvalitātes monitorings, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, īpaši aizsargājamie koki, emisijas gaisā, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas, atkritumi, Dabas resursu nodoklis, Latvijas derīgo izrakteņu atradņu kadastrs).~~

Piesārņojošo darbību (A un B kategorijas) atļauju reģistrs ~~Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk—VPVB)~~ mājas lapā (www.vpvb.gov.lv).

~~Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē pieejamas datu bāzes par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumiem, aizsargājamo augu sugu atradnēm, īpaši aizsargājamiem un retiem kokiem, kā arī pieejami Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kadastra dati (http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/datu_bazes/).~~

Vides ministrijas darba plānā paredzēta vienotas vides informācijas sistēmas izveidošana.

Dažās vietējās pašvaldībās, piemēram, Rīgas domē, Liepājas pilsētas domē, ~~izveidotas izveidoti~~ vienas pieturas aģentūru tipa informācijas centri.

~~Veselības inspekcija, lai informētu patērētājus, reizi trijos gados sagatavo ziņojumu par dzeramā ūdens kvalitāti un nekaitīgumu un attiecīgo ziņojumu publicē Veselības inspekcijas mājaslapā internetā.~~

~~Veselības inspekcija un peldvietas īpašnieks nodrošina sabiedrības informēšanu par peldvietas ūdens kvalitāti.~~

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

~~www.mk.gov.lv; www.saeima.lv; www.likumi.lv; www.vidm.gov.lv; www.lvgma.gov.lv; www.lvaf.gov.lv; www.drvp.gov.lv; ~~www.jervp.gov.lv; www.lielrigasrvp.gov.lv; www.lrvp.gov.lv; www.madonasrvp.gov.lv; www.rezeknesrvp.gov.lv; www.valmierasrvp.gov.lv; www.vrvp.gov.lv; www.jvp.gov.lv; www.slitere.gov.lv; www.teici.gov.lv; www.kemeri.gov.lv; www.dapdaba.gov.lv; www.vgd.gov.lv; www.biosfera.gov.lv; www.raznasnpa.gov.lv; www.vpvb.gov.lv~~<http://www.vidm.gov.lv/ivnvb/>; ~~www.gnp.gov.lv; http://www.rde.gov.lv;~~ www.vvd.gov.lv; <http://www.dabasmuzejs.gov.lv>; <http://www.videsprojekti.lv>; <http://www.lvif.gov.lv>; <http://www.rapa.lv>; ~~http://www.getlini.lv;~~ www.zb-zeme.lv; www.pvd.gov.lv; www.lhei.lv; <http://www.nbd.gov.lv>; www.svavi.gov.lv; www.isec.gov.lv; www.muzizglitiba.gov.lv; www.lanet.lv/links/lschools.html; www.meteo.lv; petijumi.mk.gov.lv/ui/; www.latvija2030.lv~~

6.pants

Uzskaitiet likumdošanas, normatīvos un citus pasākumus, kas ievieš 6.pantā minētos

nosacījumus par sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā par noteiktām darbībām.

Izskaidrojiet, kā katra 6.panta daļa ir ieviesta. Aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu. Arī, un detalizēti, aprakstiet;

(a) attiecībā uz pirmo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

(i) sestās daļas nosacījumi tiek piemēroti attiecībā uz lēmumiem par to, vai atļaut Konvencijas I pielikumā minētās ierosinātās darbības;

(ii) sestās daļas nosacījumi tiek piemēroti lēmumiem par ierosinātu darbību, kas nav minēta I pielikumā, kam var būt būtiska ietekme uz vidi;

(b) veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ieinteresētā sabiedrība tiek informēta agri vides lēmuma pieņemšanas procedūrā un adekvātā, laicīgā un efektīvā veidā par otrajā daļā minētajiem jautājumiem;

(c) veiktos pasākumus, lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalības procedūras termiņu atbilstību trešās daļas prasībām:

(d) attiecībā uz ceturto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu agru sabiedrības līdzdalību;

(e) attiecībā uz piekto daļu, veiktos pasākumus, lai rosinātu pieteikumu iesniedzējus identificēt ieinteresēto sabiedrību, iesaistīties diskusijās un sniegt informāciju par sava pieteikuma mērķi pirms iesniegt pieteikumu atļaujas saņemšanai;

(f) attiecībā uz sesto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

(i) atbildīgā valsts iestāde sniedz ieinteresētajai sabiedrībai visu informāciju saistībā ar 6.pantā minētā lēmuma pieņemšanu, kas pieejama sabiedrības līdzdalības procedūras laikā;

(ii) detalizēti, kompetentā valsts iestāde sniedz ieinteresētajai sabiedrībai šajā daļā uzskaitīto informāciju;

(g) attiecībā uz septīto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka sabiedrības līdzdalības procedūra ļauj sabiedrībai iesniegt komentārus, informāciju, analīzes vai viedokļus, ko tā uzskata par saistītu ar ierosināto darbību;

(h) attiecībā uz astoto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka lēmumā pietiekoši tiek ņemti vērā sabiedrības līdzdalības rezultāti;

(i) attiecībā uz devīto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu sabiedrības pietiekošu informēšanu par lēmumu saskaņā ar atbilstošām procedūrām;

(j) attiecībā uz desmito daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts iestāde, pārskatot vai atjaunojot pirmajā daļā minētās darbības nosacījumus, piemēro otrās līdz devītās daļas nosacījumus, veicot nepieciešamās izmaiņas un ja tas ir atbilstoši;

(k) attiecībā uz vienpadsmito daļu, veiktos pasākumus, lai piemērotu 6.panta nosacījumus, pieņemot lēmumus, vai atļaut izplatīt vidē ģenētiski modificētus organismus.

Sabiedrības līdzdalību paredz VAL, likums "Par piesārņojumu", IVNL, MK 2004.gada 23.marta noteikumi nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", MK 2004.gada 17.februāra noteikumi nr.87 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi", MK 2004.gada 17.februāra noteikumi nr.91 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums", MK 2002.gada 9.jūlija noteikumi nr.294 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai", MK 2006.gada 6.jūnija noteikumi nr.455 "Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo

dabas teritoriju (NATURA 2000)", MK 2007.gada 9.oktobra noteikumi nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”, MK 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” ~~MK 2004.gada 19.oktobra noteikumi nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”~~, Teritorijas plānošanas likums, MK 2008.gada 2.janvāra noteikumi Nr.3 „Dzelzeļa būvnoteikumi” ~~MK 1997.gada 2.decembra noteikumi nr.394 „Dzelzeļa būvnoteikumi”~~, MK 2007.gada 22.maija noteikumi nr.331 „Paredzētās būves publiskās apspriešanas kārtība”. (Turpmāk šajā sadaļā atsauces uz minētajiem MK noteikumiem lietotas, norādot noteikumu numuru.)

2011.gada 1.janvārī stāties spēkā IVNL grozījumi, kuru mērķis ir veicināt efektīvāku IVN procedūras piemērošanu un sabiedrības līdzdalību. Pamatojoties uz minētajiem grozījumiem, MK noteikumus nr.87 aizstās jauni MK noteikumi.

Nacionālie tiesību akti reglamentē arī gadījumus, kad plānotajai darbībai Latvijā var būt pārrobežu ietekme.

(a)

VAL 8. un 12.pantā noteikts, ka valsts institūcijas veic nepieciešamos pasākumus, lai sabiedrības daļai, kura vēlas iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesā, savlaicīgi tiktu sniegta lēmumu pieņemšanai nepieciešamā informācija.

(a)(i)

OK 6.panta prasības Latvijā ietvertas divās savstarpēji saistītās procedūrās, kurās pieņem lēmumus attiecībā uz OK I pielikumā minētajām darbībām:

- 1) IVNL nosaka, kādām darbībām jāveic IVN, un detalizēti, kopā ar MK noteikumiem nr.87., reglamentē sabiedrības līdzdalības procesu;
- 2) likums "Par piesārņojumu" un MK noteikumi nr.294. ~~"Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai"~~ nosaka piesārņojošās darbības atļaujas saņemšanas, t.sk. sabiedrības iesaistīšanas, kārtību OK I pielikumā minētajām darbībām.

(a)(ii)

IVNL 4.pantā noteikts, ka IVN nepieciešams arī tad, ja to nosaka starptautiski līgumi vai kompetentā institūcija: 1) saskaņā ar sākotnējā izvērtējuma rezultātiem; 2) ja vairākas paredzētās darbības ietekmē vienu un to pašu teritoriju, ņemot vērā kopējo un savstarpējo ietekmi; ~~3) ja paredzētā darbība var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju.~~

MK noteikumi Nr.455 nosaka īpašu kārtību, kādā novērtējamās darbības, kuru īstenošanai nav jāveic IVN saskaņā ar IVNL.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 27.pantu, MK noteiktajos gadījumos arī B kategorijas atļaujas pieteikums (atkritumu sadedzināšanas iekārtām un gadījumos, kad pārvalde konstatē, ka darbība var būtiski negatīvi ietekmēt vidi) ir pieejams sabiedrībai, lai tā varētu iesniegt priekšlikumus saistībā ar atļaujas izsniegšanu.

Sabiedrības iesaistīšana paredzēta arī lēmumu pieņemšanā par būvniecību, ja tā būtiski ietekmē vides stāvokli (Būvniecības likuma 12.panta pirmā un otrā daļa). Kārtība, kādā organizējama būvniecības publiskā apspriešana, ja nav nepieciešams IVN, noteikta MK noteikumos nr.331.

Būvniecības likuma 12.pants nosaka, ka pašvaldība, pirms tā pieņem lēmumu par būvniecību, nodrošina paredzētās būves publisku apspriešanu, ja būve būtiski:

- 1) pasliktina iedzīvotāju sadzīves apstākļus;
- 2) samazina nekustamā īpašuma vērtību;
- 3) ietekmē vidi, bet tai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".

(b)

Jebkurš ir tiesīgs piedalīties sabiedriskajā apspriešanā un izteikt savu viedokli. Projekta ierosinātāja uzdevums ir izvērtēt sabiedrības viedokli par plānoto darbību.

Saskaņā ar IVNL un MK noteikumiem nr.87, pirms projekta apstiprināšanas procedūras sabiedrība tiek informēta par:

- 1) sākotnējā IVN rezultātiem;
- 2) IVN procedūras piemērošanu projektam;
- 3) IVN darba ziņojumu un iespējām ar to iepazīties un iesniegt priekšlikumus, kā arī par sabiedrisko apspriešanu;
- 4) IVN ziņojumu, kad tas ir iesniegts VPVB, un sabiedrības iespējām iepazīties ar to un iesniegt komentārus (ziņojums pieejams internetā).

Informācija tiek publicēta oficiālajā laikrakstā un vismaz vienā vietējā laikrakstā, kā arī VPVB mājas lapā un projekta iesniedzēja mājas lapā, ja tāda ir. Bez tam, blakus esošo zemju īpašnieki divas reizes tiek informēti atsevišķi ar vēstuli. VPVB ir izveidojis **nevalstisko organizāciju NVO** sarakstu, kuras izteikušas interesi saņemt informāciju par jauniem pieteikumiem.

Piesārņojošas darbības atļaujas izsniegšanas procedūrā, atbilstoši likuma "Par piesārņojumu" un MK noteikumu nr.294 nosacījumiem, sabiedrības informēšanas un līdzdalības procedūra ir līdzīga. Par pieteikumu A kategorijas vai, noteiktajos gadījumos, B kategorijas atļaujas saņemšanai 7 dienu laikā, sabiedrību informē:

publiski – nodrošinot iespēju saņemt informāciju paredzētās darbības vietā, operatora birojā un vietējā pašvaldībā;

individuāli – nosūtot paziņojumus īpašniekiem (valdītājiem), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar pieteiktās piesārņojošās darbības vietu vai atrodas tās tiešas ietekmes zonā;

oficiālajā laikrakstā, kā arī vismaz vienā attiecīgā rajona laikrakstā;

internetā – operatora vai attiecīgās pārvaldes mājas lapā;

- par jaunām piesārņojošām darbībām – arī Latvijas radio pirmajā programmā vai vietējā radio.
- darbības ierosinātājam ir pienākums atļaujas izsniegšanas procedūras laikā organizēt sabiedrisko apspriešanu.

~~MK noteikumu nr.883 10.punktā noteikts, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma sabiedrisko apspriešanu organizē ne mazāk kā divos posmos. Pirmo posmu organizē uzsākot, otro – pēc pirmās redakcijas izstrādes.~~

Pašvaldība savā mājas lapā vai vietējā laikrakstā publicē informāciju par būvniecības publiskās apspriešanas uzsākšanu, kā arī informē par iespēju iepazīties ar publiskajai apspriešanai nodoto informāciju.

VAL 6.pants nosaka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām vispārējas tiesības vides jomā. Ieinteresētā sabiedrība netiek specifiski definēta.

Ja IVN procesā nav veikta sabiedrības informēšana un nav notikusi sabiedriskā apspriešana

atbilstoši MK noteiktajai kārtībai, kompetentā institūcija nosūta noslēguma ziņojumu ierosinātajam pārstrādāšanai, norādot novēršamās nepilnības, vai arī uzdod ierosinātajam nodrošināt sabiedrības informēšanu un sabiedrisko apspriešanu. Ikvienai personai, ir tiesības apstrīdēt jebkuru saskaņā ar IVNL pieņemtu lēmumu, arī darbību vai bezdarbību, ja ar to ir pārkāptas vai ignorētas normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības uz informāciju vai līdzdalību IVN procesā. (IVNL 20. un 26.pants.)

(c)

Sabiedrības līdzdalības pasākumiem attiecīgajos normatīvajos aktos ir noteikti konkrēti termiņi gan IVN procesā, gan atļaujas izsniegšanas procesā.

IVN gaitā sabiedrība tiek informēta trīs reizes un katru reizi divdesmit dienu laikā ir tiesības iesniegt priekšlikumus. Darba ziņojuma apspriešanas laikā šis termiņš var tikt pagarināts līdz 40 dienām. Informācija presē nedrīkst būt vēlāk par septiņām dienām pirms sabiedriskās apspriešanas.

Atļaujas nosacījumu apspriešanas gaitā sabiedrība četrdesmit dienu laikā pēc paziņojuma publicēšanas dienas Pārvaldē var rakstiski iesniegt savus priekšlikumus vai viedokli par atļaujas izsniegšanu vai tās nosacījumiem.

~~MK noteikumu nr.883 1.punkts nosaka teritorijas plānojuma sastāvdaļas, tā izstrādes un sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību vietējās pašvaldības līmenī. Turpat 33.punkts nosaka, ka par sabiedriskās apspriešanas pirmo posmu, kas ilgst ne mazāk par četrām nedēļām, vietējā pašvaldība publicē paziņojumu vietējā un Latvijas oficiālajā laikrakstā.~~

(d)

Atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām IVN gaitā sabiedrībai ir tiesības trīs reizes saņemt informāciju un izteikt viedokli – sākotnējās, darba ziņojuma un noslēguma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas stadijā. Tāpat sabiedrībai ir tiesības izteikt savus priekšlikumus būvniecības un piesārņojošās darbības atļaujas publiskās apspriešanas gaitā.

VPVB pieteikušās ieinteresētās ~~nevalstiskās organizācijas~~NVO tiek informētas tiklīdz IVN procedūra ir uzsākta. Blakus esošo zemju īpašnieki tiek informēti un aicināti izteikt savu viedokli par paredzēto darbību individuāli.

IVN tiek izvērtētas alternatīvas un izvēlēts piemērotākais variants. Praksē ir bijuši gadījumi, kad tieši sabiedrības aktīvas iesaistīšanās rezultātā kāda no alternatīvām tiek noraidīta.

(e)

Paredzētās darbības ierosinātājs ir atbildīgs par sabiedrības informēšanu un sabiedrisko apspriešanu IVN un atļaujas pieteikuma izvērtēšanas procesā.

Pirms atļaujas pieteikuma iesniegšanas operatoram jāveic IVN, attiecīgi, saskaņā ar IVNL, jāidentificē, jāinformē un jākonsultējas ar ieinteresēto sabiedrību.

Saskaņā ar MK noteikumiem nr.91, sabiedriskās organizācijas, kurām interesē noteiktā teritorijā plānotas darbības, var pieteikties reģionālajā vides pārvaldē aktuālās informācijas saņemšanai.

(f)

Attiecīgi valsts pārvaldes iestādē iesniegtā informācija ir pieejama sabiedrībai saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, VAL, likumu "Par piesārņojumu", IVNL.

Nav bijuši gadījumi, kad IVN dokumentācijai būtu noteikta ierobežota pieejamība, pamatojoties uz klasificēta kā komerciāls noslēpums komercnoslēpuma statusu vai

<p>intelektuālā ais īpašums <u>sa tiesībām</u>.</p>
<p>(f)(i)</p> <p>Šīs informācijas pieejamību nodrošina: 1) IVNL prasība sniegt attiecīgu informāciju sabiedrībai un konkrētiem ieinteresētajiem iedzīvotājiem; 2) likums "Par piesārņojumu" nosakot, ka iesniegtais pieteikums un ar to saistītie dokumenti ir pieejami sabiedrībai (27.pants), kā arī MK noteikumi nr.294, kas papildu nosaka, kāda informācija jāsniedz sabiedrībai, t.sk. tā, kas valsts iestādei kļuvusi zināma pēc sabiedrības informēšanas <u>vai pēc sabiedriskās apspriešanas (33.punkts III nodaļa)</u>.</p>
<p>(f)(ii)</p> <p>skat. f(i)</p>
<p>(g)</p> <p>Gan IVN procedūrā, gan atļaujas izsniegšanas procedūrā sabiedrībai ir tiesības iesniegt priekšlikumus vai viedokli norādītajā termiņā vai sabiedriskajā apspriedē bez jebkādiem ierobežojumiem (likums "Par piesārņojumu, 27.-28.pants; MK noteikumi nr.294; IVNL, MK noteikumi nr.87).</p> <p>Katram sabiedriskās apspriedes dalībniekam 7 dienu laikā pēc sanāksmes ir tiesības rakstiski iesniegt savu viedokli, kas tiek pievienots sabiedriskās apspriešanas ziņojumam.</p> <p>Veidojot ES aizsargājamo dabas teritoriju tīklu Latvijā tika rīkotas astoņas reģionālas un apmēram 100 vietējas sabiedriskas sanāksmes, sekmējot dabas aizsardzības praktisku īstenošanu.</p> <p>Kompetentajai institūcijai ir tiesības nosūtīt atpakaļ IVN ziņojumu un pienākums pieprasīt veikt sabiedrības informēšanu un sabiedrisko apspriešanu, ja tas nav veikts.</p> <p><u>Sabiedrības līdzdalības tiesības tiek nodrošinātas arī būvniecības publiskās apspriešanas laikā.</u></p>
<p>(h)</p> <p>Atbilstoši normatīvo aktu prasībām, sabiedrības viedokļi jāizvērtē IVN ziņojumā.</p> <p>VAL 12.panta sestajā un septītajā daļā noteikts, ka valsts institūcijas, pieņemot lēmumu, izvērtē viedokli, kas izteikts sabiedrības līdzdalības procesā, un samēro indivīda tiesības un intereses ar sabiedrības ieguvumiem un zaudējumiem, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu.</p> <p><u>No IVNL 3.pantā a noteikts izriet, ka lēmums lēmumu jāpieņem, ņemot vērā priekšlikumus, kas saņemti sabiedriskās apspriešanas laikā. Tas nostiprināts arī Likuma 22.pantā <u>nostiprināts, ka lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu pieņem, ievērojot arī sabiedrības viedokli.</u></u></p> <p>Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 28.panta sesto daļu, Reģionālajai vides pārvaldei pirms atļaujas izsniegšanas jāizvērtē priekšlikumi, kas saņemti sabiedriskajā apspriešanā.</p> <p>MK noteikumu nr.87 26.10. apakšpunkts paredz apkopot un izvērtēt sabiedrības iesniegtos rakstiskos priekšlikumus un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātus.</p> <p>Gan IVN procedūrā, gan atļaujas izsniegšanas procedūrā pieteicējam jā sagatavo un jā iesniedz kompetentajai institūcijai pārskats par sabiedrisko apspriešanu un tās rezultātiem, pievienojot rakstiski iesniegtos priekšlikumus.</p> <p>Institūcija var uzdot pieteikuma iesniedzējam veikt izmaiņas paredzētajā darbībā atbilstoši</p>

sabiedriskajā apspriešanā izteiktajam sabiedrības viedoklim.

Saskaņā ar MK noteikumu nr.294 35.punktu, ja sabiedrība izsaka priekšlikumu neizsniegt atļauju pieteiktās piesārņojošās darbības veikšanai, pārvalde izsniedz atļauju vai pieņem motivētu lēmumu par atteikumu izsniegt atļauju tikai pēc tam, kad operatoram ir dotas ne mazāk par 14 ~~dienam~~dienām, lai rakstiski izteiktu savu skaidrojumu.

(i)

IVNL 20.pantā noteikts, ka kompetentā institūcija vismaz vienā vietējā laikrakstā un oficiālajā laikrakstā publicē paziņojumu par to, ka ir sniegts atzinums par IVN noslēguma ziņojumu un informē par iespēju iepazīties ar abiem dokumentiem (pieejama arī VPVB mājas lapā). Savukārt 23.pantā ~~2)otrajā~~ daļā ietverts pienākums attiecīgajai institūcijai triju dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas to ievietot savā mājaslapā internetā (ja tāda ir) un piecu darbdienu laikā nosūtīt publicēšanai vismaz vienā pašvaldības izdotajā laikrakstā vai citā vietējā laikrakstā. Publikācijā norāda valsts institūciju vai vietējo pašvaldību, kur ieinteresētās personas var iepazīties ar lēmuma saturu, lēmuma pamatojumu un informāciju par sabiedriskās apspriešanas procesu, kā arī pasākumiem, kas tiks veikti, lai novērstu vai samazinātu nelabvēlīgo ietekmi uz vidi. ~~attiecīgajai institūcijai ne vēlāk par divām nedēļām pēc lēmuma pieņemšanas, to izlikt institūcijas ēkā un citās sabiedriskās vietās, kā arī publicēt vismaz vienā no vietējiem laikrakstiem un ievietot savā interneta mājas lapā, norādot institūciju, kur ieinteresētās personas var iepazīties ar lēmuma saturu.~~ MK noteikumu nr.294 V nodaļā noteikts, ka gadījumos, ja notikusi sabiedriskā apspriešana, operators 8 dienu laikā no dienas, kad pārvalde izsniegusi vai pagarinājusi atļauju, vai mainījusi atļaujā noteiktos nosacījumus, informē sabiedrību par piesārņojošo darbību, novietojot paredzētās piesārņojošās darbības vietā un pie attiecīgās pašvaldības ēkas paziņojumu un individuāli nosūtot paziņojumus īpašniekiem, kuru nekustamie īpašumi robežojas ar darbības vietu vai atrodas tās tiešas ietekmes zonā.

(j)

Likums "Par piesārņojumu" un MK noteikumi nr.294 paredz sabiedrības līdzdalības iespējas un procedūras kārtību arī gadījumos, ja atļauja tiek atjaunināta vai pārskatīta, tai skaitā, ja kompetentā institūcija darbības izmaiņu atzinusi par būtisku. Darbības izmaiņa, kuras rezultātā iekārtas darbības rādītāji pārsniedz likuma pielikumos minētos rādītājus, ir būtiska izmaiņa.

Tāpat arī IVNL un MK noteikumos nr.87 ietverti nosacījumi sabiedrības līdzdalībai gadījumos, ja tiek plānotas pārmaiņas darbībās, kas saistītas ar likuma 1.pielikumā minētajiem objektiem (darbības, kurām veicams IVN), ja šīs pārmaiņas atbilst noteiktajām robežvērtībām.

(k)

~~Ģenētiski modificēto organismu izplatīšanu, reglamentē MK 2004.gada 20.aprīļa noteikumi nr.333 "Noteikumi par ģenētiski modificēto organismu ierobežotu izmantošanu un apzinātu izplatīšanu vidē un tirgū, kā arī par monitoringa kārtību", kuros ir noteiktas kompetentās institūcijas un lēmumu pieņemšanas kārtība. Pārtikas un veterinārais dienests veido Jaunās pārtikas reģistru savā interneta mājas lapā (www.pvd.gov.lv).~~

~~Vispārīgais pienākums sabiedrības iesaistīšanai jautājumu izlemšanā attiecībā uz ģenētiski modificētajiem organismiem izriet no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 48.panta, kas nosaka valsts institūciju pienākumu iesaistīt sabiedrību tai būtisku jautājumu izlemšanā. VAL 8., 12.pants, kas nosaka, ka pieņemot lēmumu, kas var skart vidi, valsts institūcijas uzklasa~~

~~sabiedrību, dodot tai laiku viedokļa un priekšlikumu iesniegšanai.~~

~~2007.gada decembrī pieņemts Ģenētiski modificēto organismu aprites likums, kas cita starpā paredz precizēt arī informācijas sniegšanas un sabiedrības iesaistīšanas kārtību šajā jomā.~~

~~Skat. šā ziņojuma sadaļu par OK 6.'pantu un I' pielikumu.~~

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies kādas 6.panta daļas ieviešanā.

~~No vienas puses valsts iestādēm vēl jābūtu efektīvi nodrošināt sabiedrības viedokļa uzklaušanu, no otras puses nepieciešams paaugstināt sabiedrības vides zināšanu līmeni, kā arī interesi piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā.~~

Lai gan Latvijas normatīvie akti nodrošina sabiedrībai iespējas piedalīties lēmumu pieņemšanā vides jautājumos, iedzīvotāji ne vienmēr apzinās savas tiesības un iespējas. Piemēram, nereti vietējie iedzīvotāji vāc parakstus, iebilstot pret kādu paredzēto darbību. Ja šiem viedokļiem netiek dota priekšroka, pieņemot lēmumu par attiecīgās darbības atļaušanu vai aizliegšanu, iedzīvotājiem var rasties iespaids, ka to intereses ir nepamatoti aizskartas.

~~Atsevišķos gadījumos darbības pieteicējiem ir nepietiekama informācija par saviem sabiedrības iesaistīšanas pienākumiem.~~

Dažkārt IVN procesā, kad tiek apspriesta konkrēta darbība, alternatīvas (atrasšanās vietas, izmantojamās tehnoloģijas) netiek pienācīgi apskatītas, taču kompetentās institūcijas ieskatā tas parasti netiek uzskatīts par trūkumu IVN procesā. Minētais nereti izskaidrojams tādējādi, ka kompetentās institūcijas rīcībā esošais faktū un dokumentu klāsts ir pietiekošs, lai pieņemtu pamatotu lēmumu.

VKP ieskatā sabiedrībai ir ierobežotas iespējas piedalīties atļauju piesārņojošās darbības veikšanai izsniegšanas procesā. Piemēram, kad tiek izsniegta atļauja piesārņojošās darbības uzsākšanai, to ir iespējams apstrīdēt. Taču vēlāk, kad tiek izsniegta atļauja attiecīgās darbības turpināšanai, sabiedrībai nav iespēju piedalīties un izteikt viedokli, pat ja notiek pārkāpumi.

Tomēr minētais apgalvojums nav precīzs. Ja saskaņā ar piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem ir iespējams uzsākt vai turpināt tādu piesārņojošu darbību, kura var būtiski negatīvi ietekmēt cilvēku veselību vai vidi, atļaujas nosacījumus var apstrīdēt jebkurā laikā, kamēr attiecīgā atļauja ir spēkā (likuma „Par piesārņojumu” 50.panta trešā daļa). Par piesārņojošās darbības veikšanu bez attiecīgas atļaujas un darbības neatbilstību normatīvo aktu prasībām vainīgajai personai var piemērot likumā noteikto sodu. Saskaņā ar VAL 6.pantu sabiedrībai ir tiesības prasīt, lai tiktu izbeigta darbība vai bezdarbība, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu. Kompetentajām iestādēm sabiedrības sniegtā informācija ir jāizvērtē.

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko nosacījumu piemērošanu sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanā par noteiktām darbībām, t.i. vai ir pieejama statistika vai cita informācija par sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā par noteiktām darbībām vai par lēmumiem, kam nav jāpiemēro šī panta nosacījumi ierosinātām darbībām nacionālās aizsardzības mērķiem.

~~Lai izstrādātu valsts programmu "Pilsoniskas sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads", tika analizēta sabiedrības līdzdalības lēmumu pieņemšanā.~~

Kā labu piemēru var minēt Laba VPVB sadarbību ar nevalstiskām organizācijām NVO, informējot tās par saņemtajiem pieteikumiem. Līdzīga sadarbība tiek veidota starp Reģionālajām vides pārvaldēm un attiecīgajā reģionā aktīvām nevalstiskajām organizācijām NVO.

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.vidm.gov.lv; www.vpvb.gov.lv; www.vidm.gov.lv/ivnvb; www.pvd.gov.lv;
www.em.gov.lv; www.lvgma.gov.lv

7.pants

Uzskaitiet attiecīgās veiktās praktiskās un/vai citas darbības, lai sabiedrība varētu piedalīties ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādes procesā. Aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu.

1) Ir ~~pilnveidots spēkā~~ normatīvais regulējums, lai nodrošinātu pienākumu un kārtību kādā veidā iesaistīt sabiedrību ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādes procesā. Pieņemti un uzlaboti šādi normatīvie akti – VAL; IVNL un MK 2004.gada 23.marta noteikumi nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums"; Valsts pārvaldes iekārtas likuma VI nodaļa; MK ~~2009.gada 7.aprīļa noteikumi Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis” noteikumu nr.111 “Ministru kabineta kārtības rullis” 51. un 96.punkts;~~ Teritorijas plānošanas likums un ~~MK-MK 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”2004.gada 19.oktobra noteikumi nr.883 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”~~, kuros detalizēti noteikta sabiedrības iesaistīšanas kārtība vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādes gaitā; ~~MK 2004.gada 13.jūlija noteikumi Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”; MK 2007.gada 9.oktobra noteikumi Nr.686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”; MK 2005.gada 5.aprīļa noteikumi Nr.236 “Plānošanas reģiona teritorijas plānošanas noteikumi”; MK 2004.gada 29.jūnija noteikumi Nr.565 “Nacionālā attīstības plāna izstrādes, ieviešanas, uzraudzības un sabiedriskās apspriešanas kārtība”; MK 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr. 970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”; MK 2009.gada 13.oktobra noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”; MK 2009.gada 15.decembra instrukcija Nr.19 “Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība”.~~ (Turpmāk šajā sadaļā atsaucies uz minētajiem MK noteikumiem, lietotas norādot noteikumu numuru.)

2) ~~Lai praktiski īstenotu normatīvo aktu prasības,~~ saskaņā ar VAL 14.pantu ~~ir izveidota darbojas Vides konsultatīvā padome VKP~~, kura apvieno vides jautājumu risināšanā aktīvo sabiedrisko organizāciju un profesionālo asociāciju pārstāvjus. Tādējādi valsts institūcijām ir konkrēts adresāts, kuram nosūtīt vai prezentēt izstrādātos dokumentu projektus.

3) Vides ministrijas mājas lapā ievietotais darba plāns visam gadam ietver plānoto dokumentu uzskaitījumu, ar konkrētu izpildes laiku un atbildīgo amatpersonu.

4) IVNL 4.pantā noteikti un MK noteikumu nr.157 2.punktā precizēti plānošanas dokumenti, kuriem nepieciešams stratēģiskais IVN. IVNL 23.⁵pants un MK noteikumu nr.157 2.punkts, V nodaļa nosaka kārtību, kādā sabiedrība iesaistāma stratēģiskā novērtējuma veikšanā. ~~Lai veicinātu iepriekš minēto prasību ieviešanu, VPVB ir nosūtījis skaidrojumu par jauno tiesisko regulējumu tām valsts institūcijām, kuras izstrādā plānošanas dokumentus, kā arī izveidojis savā mājas lapā sadaļu par stratēģisko IVN.~~

~~Satiksmes ministrijā izstrādāts 2005.gada 6.janvāra reglaments nr.1 „Reglaments par kārtību kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums Satiksmes ministrijā izstrādājamiem plānošanas dokumentiem”. Tajā noteikta kārtība kādā tiek veikta sabiedrības informēšana par paredzētā plānošanas dokumenta izstrādi un pieņemšanu, kā arī par sabiedriskās apspriešanas pasākumiem. Izstrādājot „Transporta attīstības pamatnostādnes~~

~~2000. 2013.gadam” tika veikts stratēģiskais IVN, t.sk. sabiedrības informēšana par pamatnostādņu izstrādi un novērtējumu.~~

Atbildīgās institūcijas regulāri organizē informatīvus pasākumus sabiedrībai, kuros cita starpā skaidro arī sabiedrības līdzdalības nosacījumus plānošanas dokumentu izstrādē.

Saskaņā ar normatīvo regulējumu, plānošanai jānotiek trīs līmeņos: nacionālā, reģionālā un vietējā. Visprecīzāk sabiedrības līdzdalības tiesības ~~patreiz-pašreiz~~ ir noteiktas vietējā plānošanas līmenī, ~~kad kopumā paredzētas divas sabiedriskās apspriešanas (turklāt neizvirzot nekādus kritērijus, kādiem personai būtu jāatbilst, lai varētu piedalīties).~~

Kopš 2009.gada 1.janvāra spēkā ir Attīstības plānošanas sistēmas likums, kurš attiecas arī uz attīstības plānošanu vides aizsardzības jomā.. Likuma mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Likums attiecas uz attīstības plānošanu valsts un pašvaldību institūcijās. Saskaņā ar likuma 5.pantā ietverto līdzdalības principu visām ieinteresētajām personām (tai skaitā NVO) ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumentu izstrādē.

Atbilstoši MK noteikumiem Nr.1178 politikas plānošanas dokumenti ir pamatnostādnes, plāns un koncepcija. Pamatnostādnes ir uz konkrētu, valstij nozīmīgu mērķu sasniegšanu vērsts dokuments, kas aptver plašu jautājumu loku un ko izstrādā laikposmam no pieciem līdz septiņiem gadiem. Plāns ir dokuments, ko izstrādā politikas ieviešanai noteiktā nozarē laikposmam līdz trim gadiem, lēmēj institūcijas atbalstītu pamatnostādņu īstenošanai vai augstākas iestādes dotā uzdevuma izpildei. Koncepcija ir politikas plānošanas dokuments, ar kuru informē lēmēj institūciju par noteiktas problēmas esību vai par nepieciešamā normatīvā regulējuma būtību, par iespējamo turpmāko rīcību vai par problēmas iespējamiem risinājuma variantiem.

Sabiedrība ar NVO starpniecību ir līdzdarbojusies zemes politikas, ainavu politikas, LIAS, u.c. dokumentu izstrādē.

Izskaidrojiet, kādas ir sabiedrības līdzdalības iespējas ar vidi saistītas politikas izstrādē.

Vispārējā pieeja attiecībā uz sabiedrības līdzdalību ar vidi saistītas politikas izstrādē ietverta VAL 8.pantā.

~~MK noteikumi Nr.300 2002.gada 12.marta noteikumi nr.111 ietver atsevišķas normas (7-11.punkts) par nevalstisko organizāciju NVO piedalīšanos politikas dokumentu vai tiesību aktu izstrādes procesā un sabiedriskās apspriešanas nepieciešamību (65.punkts), kā arī dod tiesības nevalstisko organizāciju NVO pārstāvjiem piedalīties Valsts sekretāru sanāksmēs, kurās tiek apspriesti visu ministriju izstrādātie tiesību akti un politikas dokumenti.~~

Sabiedrībai ir iespēja iesniegt viedokli par jebkuru izstrādes gaitā esošu politikas dokumentu, kuri pēc izsludināšanas valsts sekretāru sanāksmē pieejami MK mājas lapā. Par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem valsts institūcijām ir pienākums atsevišķi informēt ieinteresētās puses un organizēt konsultācijas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 48.pantu.

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies 7.panta ieviešanā.

~~Sabiedrības pārstāvji norāda, ka ne vienmēr sabiedrības viedoklis tiek izvērtēts vai arī netiek atspoguļots, ka tas tiek izvērtēts un kādā veidā ņemts vērā, piemēram, izstrādājot dabas aizsardzības plānus.~~

Lai gan informācijas netrūkst, sabiedrība ne vienmēr apzinās savas līdzdalības iespējas.

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko nosacījumu piemērošanu sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanā par noteiktām darbībām saskaņā ar 7.pantu.

Stratēģiskā IVN procedūra ir 7.panta galvenais ieviešanas instruments, kura praktiskā

piemērošana ir valsts institūciju pienākums.

~~Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, izmantojot tai dotās pilnvaras, un ņemot vērā, ka sabiedrības viedoklis netika atbilstoši izvērtēts un ņemts vērā, — atceļ attiecīgās Jūrmalas pilsētas attīstības plāna daļas, par kurām tika konstatētas minētās nepilnības.~~

Vides valsts institūcijas iekļauj ~~nevalstisko organizāciju~~ NVO kolēģus savās normatīvo aktu izstrādes darba grupās.

Vides ministrija ~~ar sabiedrības līdzdalību uzsākusi ir izstrādājusi~~ Vides politikas pamatnostādnes ~~izstrādi 2009.-2015. gadam, plānojot arī sabiedrības līdzdalību.~~ Pamatnostādnes apstiprinātas 2009.gada 31.jūlijā ar MK rīkojumu un ir brīvi pieejamas internetā latviešu (<http://www.vidm.gov.lv/lat/dokumenti/ppd/>) un angļu valodā (http://www.vidm.gov.lv/eng/dokumenti/politikas_planosanas_dokumenti/).

Plaša sabiedrības līdzdalība notika LIAS izstrādes procesā. Sabiedrības līdzdalības projekts „Latvija 2030. Tava izvēle” tika izveidots, lai radītu LIAS izstrādes ekspertu dialogu ar sabiedrību un veicinātu debates gan ekspertu, gan plašākas sabiedrības lokā. 2008.gada 10.oktobrī notika nacionālais forums "Atspēriens. Latvija 2030", kur ikvienam interesentam bija iespēja iepazīties ar LIAS 1.redakciju, kopā ar ekspertiem diskutēt par to dažādās tematiskajās darbnīcās un izteikt savus priekšlikumus autoru grupai. Forumā iegūtās idejas un ieteikumus redakcijas grupa izmantoja, sagatavojot LIAS projektu.

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.mk.gov.lv; www.vidm.gov.lv; www.vpvb.gov.lv~~www.vidm.gov.lv/ivnvb~~;
www.integracija.gov.lv; www.latvija2030.lv

8.pants

Aprakstiet, kas veikts, lai veicinātu efektīvu sabiedrības līdzdalību normatīvu un citu vispār piemērojamu juridiski saistošu noteikumu, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, izstrādes procesā valsts iestādēs. Iespēju robežās aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu.

VAL 13.pants nosaka, ka iestādes iesaista sabiedrību vai tās pārstāvjus vides normatīvo aktu sagatavošanā un apspriešanā iespējami agrākā stadijā.

~~MK 2009.gada 7.aprīļa noteikumi Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis” MK 2002.gada 12.marta noteikumi nr.111 "Ministru kabineta kārtības rullis"~~ ietver nosacījumus ~~nevalstisko organizāciju~~ sabiedrības līdzdalībai politikas dokumentu vai tiesību aktu izstrādē. Turpat iestrādāta prasība par anotācijas pievienošanu normatīvo aktu projektiem; tajā atspoguļojama arī dokumenta iespējamā ietekme uz vidi, informācija par sabiedrības līdzdalību un viedokli. ~~Nevalstisko organizāciju~~ NVO pārstāvji, ~~kā arī atsevišķi nozares speciālisti nereti~~ tiek iekļauti ~~valsts institūciju~~ normatīvo aktu izstrādes darba grupās.

Terminš atzinuma sniegšanai par projekta sākotnējo redakciju parasti ir divas nedēļas. Ja NVO ir sniegusi atzinumu noteiktajā saskaņošanas termiņā, tad tās izteiktie iebildumi ir jāņem vērā vai ar to jāvienojas par vērā ņemtajiem iebildumiem saskaņošanas sanāksmē.

Normatīvo aktu projekti ~~pēe to izstrādes, bet pirms to apstiprināšanas,~~ ir brīvi pieejami attiecīgās ministrijas un MK mājas lapā, likumprojekti pieejami arī Saeimas mājas lapā. Sabiedrības līdzdalības rezultāti tiek iesniegti likumdevējam anotācijas formā tiesību aktu projektiem un citā piemērotā formā attīstības plānošanas dokumentu projektiem.

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies 8.panta ieviešanā.

Reizēm normatīvie akti jāizstrādā īsā laikā, tādējādi apgrūtinot ~~iespēju nodrošināt~~ atbilstošu sabiedrības līdzdalību un riskējot ar normatīvā akta projekta kvalitāti. Lai šo problēmu risinātu, Vides ministrijas darba plāns tiek publicēts ministrijas mājas lapā, kā arī ministrijas darbinieki tiek mudināti aktīvāk iesaistīt sabiedrību likumdošanas procesā – pienācīgi uzklaut ieinteresētās puses u.tml.

~~Nepietiekamas sabiedrības zināšanas par normatīvo dokumentu izstrādi un pieņemšanas kārtību no vienas puses un, valsts amatpersonu nepietiekami aktīva OK principu pielietošana – no otras puses. Viens no risinājumiem varētu būt kopīgu apmācības semināru rīkošana.~~

~~Valsts pārvaldes institūcijas bieži neizvērtē normatīva akta ietekmi uz vidi, ja tā izriet netieši. Konstatēta nepieciešamība pēc valsts pārvaldes iestāžu darbinieku papildu apmācībām vides jomā. Apmācības par vides jomu tiek plānotas Valsts administrācijas skolas programmā.~~

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko nosacījumu piemērošanu sabiedrības līdzdalībai 8.pantā minētajā jomā.

~~Kā organizatorisku piemēru var minēt Vides konsultatīvās padomes izveidošanu, kuru Vides ministrija iesaista VKP normatīvo aktu projektu apspriešanā. Vides konsultatīvās padomes izveidošanu paredz VAL 14.pants.~~ Vides ministrija regulāri sadarbojas ar atsevišķām profesionālajām asociācijām un ~~nevalstiskajām organizācijām~~ NVO, sevišķi atkritumu apsaimniekošanas, iepakojuma apsaimniekošanas un ķīmisko vielu aprites jomās. Profesionālās asociācijas piedalās ne tikai normatīvo aktu projektu apspriešanā, bet arī to sagatavošanā.

~~Izstrādājot MK noteikumus „Par sabiedriskajiem vides inspektoriem”, tika organizētas divas papildu darba grupas, lai izvērtētu sabiedrības priekšlikumus noteikumu projektā iekļautā regulējuma uzlabošanai. Pēc konsultācijām noteikumu projekts tika pārstrādāts, ņemot vērā sabiedrības viedokli. Valsts kanceleja nodrošina NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanu, kas ietver regulāras sanāksmes ar NVO pārstāvjiem par aktuālajām tēmām.~~

~~Iepriekš 8.panta atbildē minētais p~~Pienākums izstrādāt anotāciju katram likumprojektam tiesību aktu projektiem un pienācīgi atspoguļot sabiedrības līdzdalības rezultātus attīstības plānošanas dokumentu projektos nodrošina 8.panta praktisko ieviešanu.

Tiek organizēti skaidrojoši semināri par nozīmīgām likumdošanas iniciatīvām. Piemēram, Baltijas vides forums organizē seminārus par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu normatīvo regulējumu un tā attīstību, ~~t.sk. tādu Eiropas Savienības iniciatīvu kā REACH.~~

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.vidm.gov.lv; www.mk.gov.lv; www.saeima.lv; www.bef.lv; ~~www.dapdaba.gov.lv;~~
www.vas.lv

9.pants

Uzskaitiet likumdošanas, normatīvos un citus pasākumus, kas ievieš 9.pantā minētos nosacījumus pieejai tiesu varai.

Izskaidrojiet, kā katra 9.panta daļa ir ieviesta. Aprakstiet attiecīgo 2.panta definīciju un 3.panta devītajā daļā minētās nediskriminēšanas prasības pārņemšanu. Arī, un detalizēti, aprakstiet;

- (a) attiecībā uz pirmo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:
- (i) katrai personai, kura uzskata, ka tās informācijas pieprasījums 4.panta ietvaros nav izskatīts atbilstoši šī panta nosacījumiem, ir pieejama pārskatīšanas procedūra tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā;
 - (ii) gadījumos, kad ir paredzēta šāda pārskatīšana tiesā, attiecīgajai personai jābūt pieejamai arī ātra ar likumu noteiktai procedūrai, kas ir bezmaksas vai nav saistīta ar pārāk lielām izmaksām, kurā pieprasījumu atkārtoti izskata valsts iestāde vai neatkarīga un objektīva institūcija, kas nav tiesa;
 - (iii) galīgais lēmums šīs daļas ietvaros ir juridiski saistošs valsts iestādei, kuras rīcībā ir informācija, un ka iemesli tiek norādīti rakstiski vismaz tajos gadījumos, kad informācija tiek atteikta;
- (b) veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nacionālās likumdošanas ietvaros ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem, kuri atbilst otrajā daļā minētajiem kritērijiem, ir pieejama pārskatīšanas procedūra tiesā un/vai neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai apstrīdētu jebkura lēmuma, darbības vai bezdarbības, kam piemērojami 6.panta nosacījumi, materiālo vai procesuālo aspektu likumību;
- (c) attiecībā uz trešo daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka sabiedrības pārstāvjiem, ja tie atbilst nacionālajos likumos noteiktajiem kritērijiem, ir iespēja administratīvi vai juridiski apstrīdēt privātu personu un valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj nacionālos ar vidi saistītos tiesību aktus;
- (d) attiecībā uz ceturto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:
- (i) pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētās procedūras nodrošina adekvātus un efektīvus tiesiskos līdzekļus;
 - (ii) šādas procedūras citādi atbilst šīs daļas prasībām;
- (e) attiecībā uz piekto daļu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu informācijas sniegšanu sabiedrībai par pieeju administratīvām un tiesiskām pārskatīšanas procedūrām.

Jēdziens „valsts iestāde” OK 2.panta izpratnē Latvijā attiecas uz valsts iestādēm (institūcijām, struktūrvienībām, amatpersonām), kas pilda valsts pārvaldes funkcijas, kā arī cita institūcija vai privātpersona, kurai deleģētas publiskās varas pilnvaras saskaņā ar APL 1.pantu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma V nodaļu.

Termins "sabiedrība" skaidrots VAL 6.pantā, IVNL 3.pantā un APL 1.pantā.

Diskriminācijas aizliegums ietverts Satversmes 91.pantā. Minētā tiesību akta 101.pants ikvienam paredz tiesības piedalīties valsts darbā, kas var izpausties arī kā dalība lēmumu pieņemšanā. APL 6.pants nodrošina vienlīdzības principa ieviešanu, t.i. pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus.

Izskatot lietas, kas skar vides jautājumus, tiesas OK normas var piemērot tieši. Piemēram, Satversmes tiesa 2007.gada 25.maijā pieņēma lēmumu ierosināt lietu “Par Rīgas teritorijas plānojuma daļas 2006.-2018.gadam, kas attiecas uz Rīgas brīvdostas teritoriju, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115.pantam”. S savu lēmumu pamatojot ar Konvencijas OK normām, tostarp ar 2.panta 5.punktu un 9.panta 3.punktu. Lieta vēl nav izspriesta; spriedums varētu būt 2008.gada janvārī. Spriedums lietā (Nr. 2007-11-03) tika pasludināts 2008.gada 17.janvārī. Satversmes tiesa piemērojusi OK arī virknē citu lietu.

Interpretējot Satversmes 115.pantu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka sabiedrības subjektīvās tiesības vides jomā ir konkrētizētas OK, kā arī nacionālajos tiesību aktos, un ka teritorijas plānošana ir viens no valsts vides politikas mērķu sasniegšanas līdzekļiem un līdz ar to arī ar

vidi saistīta joma, kurā Satversmes 115.pants sabiedrībai piešķir plašas tiesības (Satversmes tiesas 2007.gada 8.februāra spriedums lietā nr.2006-09-03 “Par Garkalnes pagasta padomes teritorijas plānojuma daļas, kas paredz Lielā Baltezera applūstošās teritorijas apbūvi, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 115.pantam”, 11.pkt.). Šāda Satversmes 115.panta interpretācija sabiedrībai paver iespēju pārsūdzēt Satversmes tiesā tādus vietējās pašvaldības teritorijas plānojumus, kuros ietvertie teritorijas attīstības risinājumi neatbilst vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, vai arī kuru izstrādē ir pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi. Kopš 2006.gada jūnija, kad Satversmes tiesā tika ierosināta lieta par Garkalnes pagasta teritorijas plānojuma atbilstību Satversmes 115.pantam, Satversmes tiesā ir ierosinātas vēl ~~trīs~~ vairākas lietas, kurās sabiedrība ir apstrīdējusi pašvaldības teritorijas plānojuma atbilstību Satversmes 115.pantam.

Sabiedrības tiesības aizstāvēt savas vides tiesības, kā arī vērsties pret valsts darbību vai bezdarbību, kas ir pretrunā ar vides normatīviem aktiem, ir noteiktas VAL 9.pantā, savukārt procesuālā kārtība – APL 105. panta pirmā daļa un 302. panta pirmā daļa nosaka, ka administratīvo lietu pirmās instances tiesa un otrās instances tiesa apelācijas kārtībā skata pēc būtības, izņemot likumā noteiktos gadījumus. Otrās instances tiesas spriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, izņemot likumā noteiktos gadījumus. Likumā noteiktie izņēmuma gadījumi attiecas, piemēram, uz iestādes atteikumu sniegt informāciju vai izpildīt informācijas pieprasījumu (Informācijas atklātības likuma 15.pants). Tādā gadījumā pirmās instances tiesas spriedumu var uzreiz pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

~~Administratīvo procesu iestādē nosaka APL B daļa, bet administratīvo procesu tiesā nosaka APL C daļa.~~

APL 77.pants nosaka, ka iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādei, kura izdevusi administratīvo aktu. Ja iesniegums izteikts mutvārdos, iestāde to tūlīt noformē rakstveidā un iesniedzējs paraksta. Šo iesniegumu septiņu dienu laikā nosūta izskatīšanai augstākai iestādei.

Satversmes 83.pantā ir nostiprināts tiesu neatkarības princips, saskaņā ar kuru tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti. Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 1.panta pirmajai un otrajai daļai, LR līdzās likumdošanas un izpildu varai pastāv neatkarīga tiesu vara, kas tiek īstenota atbilstoši tiesiskuma principam. Minētā likuma 10.pants uzsver, ka, spriežot tiesu, tiesneši ~~un tiesas piesēdētāji~~ ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam un ka tiesu neatkarību garantē valsts.

(a)(i)

Attiecībā uz vides informāciju VAL 9.pantā noteikts, ka ikviena persona, kas uzskata, ka informācijas pieprasījums ir ignorēts vai nepamatoti noraidīts, nav saņemta atbilstoša atbilde vai citādi pārkāptas tiesības uz vides informāciju, ir tiesīga apstrīdēt un pārsūdzēt attiecīgo darbību vai bezdarbību APL noteiktajā kārtībā, kas ietver gan administratīvo, gan tiesas procesu. Turklāt ikvienai personai, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai, ir tiesības vērsties ar konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā, kura izskata lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Iestādei ir pienākums pieprasītās informācijas atteikumu noformēt rakstveidā (Informācijas atklātības likuma 12.pants).

Administratīvo aktu izdod rakstveidā, izņemot likumā norādītos gadījumus, kad izdošana rakstveidā nav adekvāta (APL 67., 69.pants). Tomēr persona var pieprasīt izdot to rakstveidā.

Lietas pārskatīšanas neatkarība iestādē netieši tiek nodrošināta, paredzot, ka apstrīdēto administratīvo aktu izskata padotības kārtībā augstāka iestāde.

Lietas pārskatīšanas neatkarība tiesā tiek nodrošināta, piemērojot tiesu neatkarības principus un garantijas. Piemēram, nepieļaujama iejaukties tiesas darbā, tiesneša neaizskaramība u.c. (likuma „Par tiesu varu” 2.nodaļa).

(a)(ii)

Lai nodrošinātu ātrāku un lētāku iestādes lēmuma pārskatīšanas procedūru pirms vēršanās tiesā, informācijas pieprasītājs ir tiesīgs apstrīdēt attiecīgo lēmumu vai bezdarbību augstākā iestādē (ja speciālajās normās nav noteikta cita institūcija) saskaņā ar APL. Attiecībā uz videi būtiskām jomām (IVN un piesārņojošas darbības atļaujas) ir noteikts, ka VPVB ir tiesīgs izskatīt vides institūciju pieņemtos lēmumus vai bezdarbību. Vēršanās šajā iestādē ir bezmaksas.

(a)(iii)

Personas tiesības paļauties uz galīgā lēmuma saistošo raksturu aizsargā Satversmē un APL 10.pantā nostiprinātais tiesiskās paļāvības princips. Saskaņā ar APL un Valsts pārvaldes iestādes likumu augstākas iestādes lēmums ir saistošs zemākai iestādei.

Saskaņā ar APL 81.panta piekto daļu apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. Tiesas nolēmumam ir likuma spēks. Piešķirot tiesas nolēmumam likuma spēku, tiek nodrošināts tā saistošais raksturs iestādei.

(b)

OK 9.panta otrā daļa, saskaņā ar Latvijas normatīvo regulējumu, pirmkārt attiecas uz lēmumu pieņemšanu par iecerētas darbības izvērtēšanu un atļaušanu, kas attiecīgi ir: IVN un piesārņojošas darbības atļaujas izsniegšanas process. Galvenie normatīvie akti, kas reglamentē šos divus procesus ir IVNL un likums "Par piesārņojumu", tajos arī ir ietvertas sabiedrības tiesības uz līdzdalību un kārtība kādā sabiedrība ir tiesīga apstrīdēt attiecīgajā procesā pieņemtos lēmumus.

(c)

APL regulējums attiecas uz jebkuru valsts iestādes lēmumu vai bezdarbību, kas pārkāpj ne tikai vides normatīvos aktus. Saskaņā ar APL privātpersona var vērsties tiesā par iestādes izdotu administratīvo aktu vai veikto faktisko rīcību. Lai nodrošinātu pārskatīšanas procedūru, no 2004.gada 1.februāra darbojas administratīvās tiesas.

Attiecībā uz vides normatīvo aktu pārkāpumiem, papildu regulējums iekļauts VAL 9.pantā un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā.

VAL 6.pants nosaka, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības, cita starpā:

1) prasīt, lai valsts iestādes, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;

2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām;

3) sniegt informāciju valsts iestādēm par darbībām un pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām negatīvajām pārmaiņām, kas

radušās šādu darbību vai pasākumu dēļ.

~~Saskaņā ar APL, iestādei, kas saņēmusi attiecīgu personas iesniegumu, ir pienākums to izskatīt un noteiktos termiņos sniegt atbildi, kā arī nodrošināt norādītās situācijas risināšanu.~~

~~Likumā noteiktajos gadījumos tiesa var pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu [skat. (d)(ii) *infra*].~~

~~Ikvienai personai, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai (tai skaitā vides tiesību jomā), ir tiesības vērsties ar konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā.~~

1995.gadā kā neatkarīga cilvēktiesību aizsardzības iestāde tika izveidots Valsts cilvēktiesību birojs, kura funkcijas no 2007.gada pārņēma Tiesībsargs (Ombudsmens). Tam ir tiesības, cita starpā izvērtēt arī valsts pārvaldes lēmumus vai bezdarbību, konsultēt iedzīvotājus, izskatīt sūdzības un veicināt izlīgumu starp strīda pusēm.

~~VAL 23.pantā ir nostiprināts sabiedrisko vides inspektoru institūts, dodot tiesības sabiedrības pārstāvjiem – Valsts vides dienesta pilnvarotām personām, vērsties pret privātpersonu darbībām, kas pārkāpj vides normatīvos aktus.~~

(d)(i)

APL noteiktās Valsts pārvaldes lēmuma vai faktiskās rīcības apstrīdēšanas iespējas un tiesības ir atzītas par adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, kas nodrošina: 1) pirmstiesas izskatīšanu augstākā iestādē un 2) iestādes lēmuma vai rīcības izvērtēšanu neatkarīgā, ar likumu izveidotā tiesā – Administratīvajā tiesā.

Gadījumā, ja iestāde nesniedz pieprasīto informāciju, šāda rīcība apstrīdama un pārsūdzama kā iestādes faktiskā rīcība. Privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu.

APL paredz personas tiesības uz atlīdzinājumu, ja ar iestādes administratīvo aktu vai faktisko rīcību tai radīts kaitējums. APL 93.pants paredz, ka zaudējumu atlīdzinājumu iespējams prasīt vienlaikus ar administratīvā akta apstrīdēšanu padotības kārtībā augstākajā institūcijā vai, ja tādas nav, vienlaikus ar administratīvā akta pārsūdzēšanu tiesā. Atlīdzinājumu var prasīt arī vienlaikus ar iestādes faktiskās rīcības pārsūdzēšanu tiesā. APL privātpersonai nodrošina vienkāršotu un efektīvu zaudējumu atlīdzības prasījuma procesuālo realizāciju.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) 201³. pantu, valsts vai sabiedrisko organizāciju amatpersonām, kas atteikušās sniegt publicējamu informāciju plašsaziņas līdzekļiem, uzliek naudas sodu līdz simt latiem (EUR 142); par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu – līdz divsimt piecdesmit latiem (EUR 356).

LAPK 84.pants par vides informācijas slēpšanu vai sagrozīšanu (piemēram, IVN procesā) paredz naudas sodu no 50 līdz ~~400-1000~~ latiem (EUR ~~5770-5711396~~).

Administratīvais process iestādē ir bezmaksas, bet administratīvais process tiesā ir pieejams, samaksājot samērīgu valsts nodevu (LVL ~~10-20~~ / EUR ~~1428~~).

Ņemot vērā salīdzinoši nelielo lietu skaitu, tikpat kā nepastāv tiesnešu specializācija vides tiesībās.

(d)(ii)

Tiek regulāri publicēti tiesu spriedumu krājumi un spriedumi ir pieejami tiesu institūcijās. Par maksu ir pieejama elektroniskā tiesu nolēmumu datu bāze (www.lursoft.lv/lssdb).

Satversmes tiesas spriedumi bez maksas pieejami internetā (www.satv.tiesa.gov.lv). Administratīvo tiesu spriedumi bez maksas pieejami www.tiesas.lv. Tiesu prakses apkopojumi un tiesu nolēmumi administratīvajās lietās, civilīetās un krimināllietās bez maksas pieejami Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta vietnē (<http://www.at.gov.lv/lv/info/summary/>).

Citu institūciju lēmumi ir pieejami saskaņā ar Informācijas atklātības likumu.

APL 22.nodaļā paredzēts pagaidu noregulējums, kuru var piemērot jebkurā lietas stadijā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 195.panta pirmo daļu, ja ir pamats uzskatīt, ka pārsūdzētais administratīvais akts vai administratīvā akta neizdošanas sekas varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un ja, izvērtējot tiesas rīcībā esošo informāciju, konstatējams, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks, tiesa pēc pieteicēja motivēta lūguma var pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu.

APL 258.pants nosaka, ka tiesas spriedumu administratīvā procesa dalībniekiem pasludina nekavējoties pēc sprieduma sastādīšanas, izsniedzot sprieduma norakstu, kā arī nodrošinot, ka likumā noteiktajā kārtībā un apjomā tiesas spriedums ir pieejams ikvienai personai.

(e)

"Latvijas Vēstneša" normatīvo aktu datu bāze ir bez maksas pieejama internetā (www.likumi.lv). Pieejama arī maksas ~~normatīvo aktu datu bāze (NAIS)~~ resursi.

Latvijas tiesu portālā (www.tiesas.lv) var iepazīties ar iespējām vērsties tiesā.

APL 67.panta otrās daļas 9.punkts un septītā daļa nosaka, ka lēmumā jāiekļauj norāde par tiesībām šo lēmumu apstrīdēt. Ja administratīvā aktā nav norādīts, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, tad apstrīdēšanas termiņš ir nevis viens mēnesis, bet gan viens gads

Sagatavoti informatīvi izdevumi par pieeju pārskatīšanas procedūrām iestādē un tiesā: "Kā iesniegt prasību tiesā", "Iedzīvotāju tiesības piedalīties savas pilsētas vai pagasta attīstības plānošanā", "Tavas tiesības administratīvajā procesā".

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies kādas 9.panta daļas ieviešanā.

~~Kā liecina prakse, vienu no šķēršļiem~~ lietu savlaicīgas izskatīšanas nodrošināšanā var radīt tiesu pārslogotība. Ja process iestādē ir visai ātrs (atkarībā no lietas rakstura parasti no divām nedēļām līdz vienam mēnesim), tad process tiesā var būt būtiski ilgāks. Tiek virzīti un īstenoti dažādi projekti tiesu kapacitātes veicināšanai.

~~Sabiedriskajā apspriešanā tika izteiktas bažas par to, ka ilgā, īpaši vides lietu skatīšana, apdraud efektīvu rezultāta sasniegšanu.~~

~~Pašreiz tikpat kā nenotiek tiesnešu specializācija tieši ar vides tiesībām saistītās lietās, kas būtu lietderīgi, ņemot vērā, tiesiskā regulējuma pilnveidošanos.~~

~~Sarežģījumi, lai pierādītu vides radītu zaudējumu, kas radies lēmuma, rīcības vai bezdarbības rezultātā. Piemēram, cēloņsakarības konstatēšana gadījumos, kad tas nepieciešams.~~

Mēdz būt atšķirīga privātpersonas un iestādes izpratne par to, vai konkrēts lēmums ir apstrīdams un pārsūdzams. Proti, vai attiecīgais lēmums ir tikai starplēmums pirms galīgā lēmuma pieņemšanas un nerada tiešas tiesiskas sekas adresātam, vai arī tas ir apstrīdams un pārsūdzams administratīvais akts.

Privātpersonas nereti vēlas vairāk apstrīdēšanas iespēju iestādes līmenī, lai nebūtu nepieciešams vērsties tiesā, jo tiesvedība ir saistīta ar papildu izdevumiem.

Sniedziet turpmāk informāciju par praktisko pieejas tiesu varai nosacījumu piemērošanu

atbilstoši 9.pantam, t.i. vai ir pieejama statistika par vides tiesvedību un vai ir kāds palīdzības mehānisms, lai novērstu vai samazinātu finansiālas un citas barjeras pieejai tiesu varai?

Vispārēja rakstura statistika par tiesu darbu pieejama Tieslietu ministrijas mājas lapā: www.tm.gov.lv. Konkrētāku statistiku par tiesu darbu apkopo Tiesu administrācija: www.ta.gov.lv.

Valsts vides dienests ik gadu apkopo informāciju par administratīvo pārkāpumu lietām vides jomā. Valsts vides dienesta darbā tiek izmantots Sodū reģistrs, kurā tiek uzskaitīti visi pārkāpumi, sodītās personas un piemērotie sodi.

~~2005.gada 1.jūnijā stājās spēkā "Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums". Likuma mērķis ir veicināt fiziskās personas tiesības uz taisnīgu tiesu, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskai palīdzībai.~~

Administratīvajās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta MK noteiktajā apmērā un kārtībā.

Administratīvais process tiesā ir pieejams par samērīgu valsts nodevu (~~40-20~~ 1428) latī / EUR). Saskaņā ar APL 128. panta trešo daļu, tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no valsts nodevas samaksas. Turklāt maznodrošinātām personām ir tiesības pretendēt uz ~~bezmaksas~~ advokāta pakalpojumiem valsts nodrošinātu juridisko palīdzību, kā arī vērsties tiesā ar valsts pārvaldes iestādes „Juridiskās palīdzības administrācija” starpniecību tai skaitā pārstāvību tiesā.

~~Papildus ieviestais tiesu objektīvās izmeklēšanas princips samazina pieteicējam nepieciešamību pašam par saviem līdzekļiem vākt pierādījumus, piesaistīt ekspertus, jo tiesas pienākums ir veikt „objektīvu izmeklēšanu”. Administratīvajā procesā tiesā piemēro objektīvās izmeklēšanas principu, kas cita starpā paredz, ka, lai noskaidrotu patiesos lietas apstākļus, tiesa dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas, tādējādi samazinot pieteicējam ar tiesvedību saistīto izdevumu slogu.~~

~~Ja iesniegums iestādē nav iesniegts pēc piekritisības, institūcija var šo iesniegumu nepieņemt. Par to iesniedzējam izdod rakstveida izziņu, kurā norāda arī iestādi, kam lieta ir piekritīga. Institūcija, kurā iesniedzējs vērsies, var arī iesniegumu pieņemt un nogādāt iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, pieņem personas iesniegumu arī tad, ja tā uzskata, ka iesniegums nav pareizi noformēts vai nav pamatots.~~

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir:

www.saeima.lv; www.likumi.lv; www.tm.gov.lv; www.ta.gov.lv; www.satv.tiesa.gov.lv; www.tiesas.lv; www.relatvija.lv; maksas – <http://home.nais.lv>; www.lursoft.lv/lsgdb; www.latlex.lv

Vispārīgi komentāri par konvencijas mērķi:

Ja nepieciešams, norādiet, kā Konvencijas ieviešana veicina katras patreizējo un nākošo paaudžu personas tiesību aizsardzību dzīvot viņa vai viņas veselībai un labklājībai atbilstošā vidē.

OK veicina sabiedrības izpratni par cilvēku saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi. Šī izpratne un plaši pieejama informācija var palīdzēt celt katra cilvēka apziņu un rosināt rīkoties videi draudzīgi. Jo kvalitatīvāka būs informācijas pieejamība, jo lietderīgāka būs sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanā, un, jo grūtāk būs pieņemt lēmumus, kas negatīvi

ietekmētu vidi un līdz ar to sabiedrības dzīves apstākļus. Kopumā, nodrošinot sabiedrības izpratni un līdzdalību lēmumu pieņemšanā, tiek veidota tāda valsts attīstība, kas ņem vērā sabiedrības, t.sk. nākamo paaudžu, intereses dzīvojot labvēlīgā vidē.

Latvija gatavojas OK Trešās pušu sanāksmes uzņemšanai Rīgā no 8. līdz 13.jūnijam 2008.gadā.

6.'pants un I' pielikums

Attiecībā uz normatīviem un citiem pasākumiem, kas ievieš 6.'panta noteikumus par sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un to laišanu tirgū, aprakstiet:

(a) attiecībā uz 6.'panta pirmo daļu un:

(i) I'pielikuma pirmo punktu, pasākumus dalībvalsts reglamentējošajos pamata noteikumos efektīvai informācijas izplatīšanai un sabiedrības dalībai to lēmumu pieņemšanā, uz ko attiecas 6.'panta noteikumi;

(ii) I'pielikuma otro punktu, reglamentējošajos pamata noteikumos paredzētas jebkādas atkāpes no sabiedrības dalības procedūras, kas paredzēta I'pielikumā, un šādu atkāpju kritērijus;

(iii) I'pielikuma trešo punktu, veiktos pasākumus, lai atbilstoši, laikus un efektīvi darītu sabiedrībai pieejamu tā pieteikuma kopsavilkumu, kas iesniegts, lai iegūtu atļauju apzinātai GMO izplatīšanai vidē vai laišanai tirgū, kā arī novērtējuma ziņojumu, ja tas pieejams;

(iv) I'pielikuma ceturto punktu, veiktos pasākumus, lai attiecīgajā punktā minētā informācija nekādā gadījumā netiktu uzskatīta par konfidenciālu;

(v) I'pielikuma piekto punktu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu lēmumu pieņemšanas procedūru pārredzamību un paredzētu sabiedrībai pieeju attiecīgajai procesuālajai informācijai par, piemēram:

a. iespējamo lēmumu būtību;

b. valsts iestādi, kas atbildīga par lēmuma pieņemšanu;

c. sabiedrības līdzdalības pasākumiem, kas paredzēti saskaņā ar I'pielikuma 1.punktu;

d. norādi uz valsts iestādi, no kuras var saņemt attiecīgo informāciju;

e. norādi uz valsts iestādi, kurai var iesniegt komentārus, un šo komentāru nosūtīšanas grafiku.

(vi) I'pielikuma sesto punktu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka noteikumi, kas izstrādāti saskaņā ar I'pielikuma 1.punktu, ļauj sabiedrībai iesniegt jebkādā atbilstošā veidā jebkādus komentārus, informāciju, analīzi vai viedokļus, kurus tā uzskata par atbilstošiem ierosinātajai apzinātai izplatīšanai vai laišanai tirgū.

(vii) I'pielikuma septīto punktu, veiktos pasākumus, lai pienācīgi tiktu ņemti vērā saskaņā ar I'pielikuma 1.punktu organizētās sabiedrības līdzdalības procedūras rezultāti.

(viii) I'pielikuma astoto punktu, veiktos pasākumus, lai nodrošinātu, ka lēmumu, uz kuriem attiecas I'pielikuma noteikumi, teksts ir publiski pieejams kopā ar iemesliem un apsvērumiem, ar ko tie pamatoti.

(b) attiecībā uz 6.'panta otro daļu, kā prasības saskaņā ar I'pielikuma noteikumiem ir

papildinošas un savstarpēji atbalstošas valsts bioloģiskās drošības pamata noteikumiem, un atbilstošas Kartahenas Protokola par Bioloģisko drošību mērķiem.

(a) (i)

Latvijas Republika, pieņemot 2008.gada 14.februāra likumu „Par grozījumu Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, ir pievienojusies OK 2005.gada 27.maija grozījumam par sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un to laišanu tirgū.

Informācijas pieejamības un sabiedrības līdzdalības regulējums ģenētiski modificēto organismu (turpmāk – ĢMO) aprites jomā ir iestrādāts Ģenētiski modificēto organismu aprites likumā (turpmāk – ĢMO likums), MK (26.06.2009) noteikumos Nr.457 „Noteikumi par kārtību, kādā ģenētiski modificētos organismus izplata vidē vai tirgū, monitoringa un atļaujas izsniegšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā sniedzama informācija par ģenētiski modificēto organismu apriti, un sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.457), MK (22.12.2008.) noteikumos Nr.1078 „Ģenētiski modificēto organismu riska novērtēšanas metodoloģija”. VAL 8.pants paredz sabiedrības tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā, kas skar ĢMO izplatīšanu vidē.

ĢMO likuma 3.panta 4.punktā ietverts sabiedrības informēšanas un līdzdalības princips, kas paredz, ka institūcijas veicina sabiedrības izglītošanu un informēšanu, uzklausa un izvērtē sabiedrības viedokli jautājumos, kas saistīti ar ĢMO apriti. ĢMO likuma V nodaļas normas paredz informācijas pieejamību un atklātību, sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā, pienākumu sniegt informāciju, kā arī nosaka informācijas aprites prasības.

Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – PVD) pēc iesnieguma par ĢMO izplatīšanu izvērtēšanas izdod atļauju ģenētiski modificēto organismu izplatīšanai vidē vai tirgū.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.457 5.nodaļai PVD savā interneta vietnē ievieto valsts informācijas sistēmā – ĢMO aprites reģistrā (turpmāk – ĢMO reģistrs) – šādu informāciju: 1) ĢMO vides riska novērtējumu; 2) informācijas kopsavilkumu par ĢMO izplatīšanu tirgū vai vidē; 3) pārējos personas iesniegtos dokumentus, kuriem nav piešķirts ierobežotas pieejamības statuss; 4) riska novērtēšanas atzinumu; 5) termiņu, līdz kuram sabiedrība var izteikt savu viedokli un sniegt priekšlikumus, norādot to iesniegšanas vietu; 6) lēmumu, tai skaitā atļaujā minētos nosacījumus ĢMO izplatīšanai vidē vai tirgū un atzinumu par sabiedrības viedokli; 7) informāciju par ģenētiski modificēto organismu izplatīšanas vidē vietām; 8) informāciju par ĢMO audzēšanas vietām; 9) ziņojumu par izplatīšanas vidē vai tirgū monitoringa rezultātiem.

Personai, kura veic darbības ar ĢMO, ĢMO likuma 30.pantā noteikts pienākums nekavējoties informēt kompetentās institūcijas un sabiedrību par gadījumiem, kad saņemti zinātniski pamatoti atzinumi par ĢMO iespējamo negatīvo ietekmi uz cilvēku un dzīvnieku veselību vai vidi, kā arī par to, ka cilvēku un dzīvnieku veselībai vai videi jau nodarīts kaitējums vai pastāv tieši draudi, ka šāds kaitējums varētu rasties, vai novērotas negatīvas pārmaiņas vidē sakarā ar ĢMO izplatīšanu. Līdzīgi MK noteikumu Nr.457 47.punkts paredz, ka ja saņemta informācija par vidē vai tirgū izplatāmā ĢMO radīto kaitīgo ietekmi uz veselību vai vidi vai par neatļautu ĢMO izplatīšanu tirgū, PVD vienas dienas laikā pēc informācijas saņemšanas par to informē sabiedrību.

(a) (ii)

Atkāpes no sabiedrības līdzdalības procedūras nav paredzētas.

(a) (iii)

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.457 5.nodaļu PVD ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas dara sabiedrībai pieejamu informācijas kopsavilkumu par **paredzēto GMO izplatīšanu** tirgū vai vidē, kā arī GMO vides riska novērtējumu. Tāpat PVD ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc **Zinātniskās ekspertu komisijas riska novērtēšanas atzinuma saņemšanas dara to pieejamu sabiedrībai.**

(a) (iv)

MK noteikumu Nr.457 8.punkts nosaka, ka par ierobežotas pieejamības informāciju neuzskata: 1) personas vārdu, uzvārdu, adresi (juridiskai personai – nosaukumu un juridisko adresi); 2) **GMO aprakstu, kas ļauj to identificēt**; 3) **GMO izplatīšanas nolūku, vietu un paredzamo lietojumu**; 4) monitoringa programmu un ārkārtas pasākumu plānu; 5) **GMO vides riska novērtējumu.**

(a) (v)

Saskaņā ar GMO likuma 27.pantu kompetentās institūcijas sniedz sabiedrībai informāciju par **GMO apriti saskaņā ar GMO apriti regulējošo normatīvo aktu prasībām. Lēmumu pieņemšanas procedūru pārredzamību un sabiedrības pieeju attiecīgajai procesuālajai informācijai nodrošina MK noteikumos Nr.457, īpaši 5.nodaļā, noteiktās prasības. (Skat. (a)(i), īpaši pēdējo rindkopu.)**

(a) (vi)

Saskaņā ar GMO likuma 28.panta pirmo daļu sabiedrībai — ikvienai privātpersonai, tai skaitā biedrībām un nodibinājumiem ir tiesības iesniegt priekšlikumus vai izteikt viedokli, pirms kompetentā institūcija izsniedz atļauju **GMO izplatīšanai vidē vai tirgū.**

Jebkura persona 30 dienu laikā pēc riska novērtēšanas atzinuma ievietošanas **GMO reģistrā var izteikt savu viedokli un iesniegt PVD rakstiskus priekšlikumus par GMO izplatīšanu vidē vai tirgū. (MK noteikumu Nr.457 46.punkts.)**

(a) (vii)

Kompetentā institūcija iesaista sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesā, pirms tiek pieņemts **lēmums par ģenētiski modificēto organismu izplatīšanu vidē vai tirgū. (GMO likuma 28.panta trešā daļa.)**

Zinātniskā ekspertu komisija sagatavo atzinumu par sabiedrības viedokli. PVD, ņemot vērā riska novērtēšanas atzinumu, atzinumu par sabiedrības viedokli un **Ģenētiski modificēto organismu uzraudzības padomes priekšlikumus, izsniedz atļauju vai lēmumu par atteikumu iesniegt atļauju, norādot atteikuma pamatojumu. (MK noteikumu Nr.457 10. un 13.punkts.)**

(a) (viii)

Atbilstoši MK noteikumu Nr.457 5.nodaļai PVD ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas ievieto **GMO reģistrā šādu informāciju: 1) lēmumu, tai skaitā atļaujā minētos nosacījumus GMO izplatīšanai vidē vai tirgū un atzinumu par sabiedrības viedokli;**

2) informāciju par ģenētiski modificēto organismu izplatīšanas vidē vietām; 3) informāciju par GMO audzēšanas vietām. Ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc ziņojuma saņemšanas GMO reģistrā ievieto ziņojumu par izplatīšanas vidē vai tirgū monitoringa rezultātiem.

(b)

Noteiktās prasības ir savstarpēji atbalstošas valsts bioloģiskās drošības pamata noteikumiem, un atbilstošas Kartahenas Protokola par Bioloģisko drošību mērķiem.

Aprakstiet, kādi šķēršļi radušies kādas 6.panta daļas vai 1.pielikuma ieviešanā.

Sabiedrībai ne vienmēr tiek nodrošināta pilnvērtīga un ērti uztverama informācija par pārtikas produktu, kuri satur GMO, sastāv vai ir iegūti no tiem, pieejamību tirgū. Piemēram, attiecīgā informācija uz produkta markējuma grūti izlasāma, attiecīgie produkti ne vienmēr novietoti savrup.

Nav pieejama objektīva, neatkarīgu ekspertu sniegta informācija par konkrētu GMO riskiem videi.

Lēmumi par izplatīšanu tirgū tiek pieņemti Eiropas Savienības līmenī, kas apgrūtina sabiedrības efektīvu līdzdalību.

Sniedziet papildu informāciju par praktisko sabiedrības dalības lēmumu pieņemšanā par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un to laišanu tirgū noteikumu piemērošanu atbilstoši 6.pantam, piemēram, vai ir pieejama statistika vai cita informācija par sabiedrības līdzdalību šādos lēmumos vai par lēmumiem, kuri atbilstoši 1.pielikuma 2.punktam uzskatāmi par izņēmumiem no sabiedrības līdzdalības procedūrām minētajā pielikumā?

Attiecībā uz ģenētiski modificētajiem dzīvajiem organismiem Latvija līdz šim ir piemērojusi piesardzības principu. Vides ministrija 2008.gadā uzsāka trīs mēnešus ilgu elektronisko aptauju „Par vai pret ģenētiski modificētiem organismiem Latvijā”, kurā piedalījās 37440 respondenti. Aptaujas rezultāti parādīja, ka Latvijas sabiedrībā pārliecinoši dominē noraidošs viedoklis attiecībā uz ģenētiski modificētu pārtiku, kā arī sabiedrības vēlmi, lai Latvija būtu GMO brīva teritorija.

Pašvaldībai pēc savas iniciatīvas vai uz personas priekšlikuma pamata ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem ir tiesības noteikt aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai attiecīgajā administratīvajā teritorijā vai tās daļā, pirms šo noteikumu pieņemšanas pienācīgi informējot un konsultējoties ar sabiedrību. (GMO likuma 22.pants.)

Laika posmā no 2009.gada 1.decembra līdz 2010.gada 8.decembrim, balstoties uz sabiedrības līdzdalību, 96 novados (no kopējā 109 novadu skaita) pieņemts lēmums par ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanas aizliegumu.

Vides ministrijas un Zemkopības ministrijas mājas lapā ir pieejams saraksts un karte ar pašvaldībām, kas noteikušas aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai.

Vides ministrija sniegusi organizatorisku un informatīvu atbalstu NVO GMO problemātikas semināru, konferenču, preses konferenču un citu pasākumu organizēšanā.

Zemkopības ministrija 2009.gada 16.jūnijā rīkoja informējošu semināru – diskusiju „GMO – ieguvumi un riski”.

Izstrādājot Latvijas pozīciju par lēmumiem GMO atļaušanai, kas tiek izskatīti ES līmenī, atbildīgā iestāde (Zemkopības ministrija) nosūta pozīciju viedokļu sniegšanai cita starpā arī

īpaši izveidotai darba grupai, kurā ietilpst arī vides NVO.

Latvijas kompetentajās institūcijās nav iesniegts neviens atļaujas pieprasījums par ĢMO izplatīšanu vidē vai tirgū, līdz ar to nav praktiskās sabiedrības iesaistes nodrošināšanas pieredzes šādu lēmumu pieņemšanas procesā.

Norādiet attiecīgo mājas lapu adreses, ja tādas ir, tai skaitā mājas lapu adreses, kurās izvietoti lēmumu un izplatīšanas reģistri, kas attiecas uz ĢMO.

http://www.vidm.gov.lv/lat/darbibas_veidi/gmo/ (LV);

http://www.vidm.gov.lv/eng/darbibas_veidi/gmo/ (EN);

http://www.pvd.gov.lv/lat/lab_izvzne/datubzes/darbbas_ar_mo;

<http://www.zm.gov.lv/?sadala=1290>